

Zondagsschoolboekje

Titel: De gondelier van Venetië

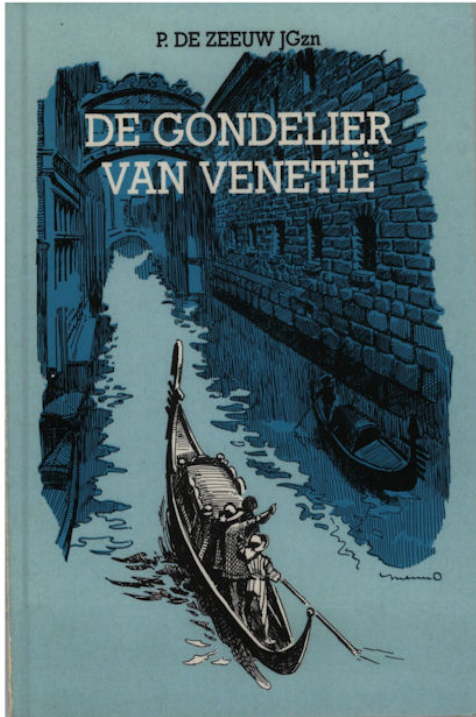
Auteur: P. de Zeeuw J.Gzn.

Illustrator: Menno

Uitgever: De Banier, Utrecht

Druk: 4

Jaar van uitgave: 1988

DE GONDELIER VAN VENETIË

Benier Pocketboeken voor de jeugd

P. DE ZEEUW JGzn

DE GONDELIER
VAN VENETIË

VIERDE DRUK

B.V. UITGEVERIJ "DE BANIER" - UTRECHT

ISBN 90 336 1616 5

© B.V. UITGEVERIJ "DE BANIER" - UTRECHT

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm, of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD	Blz.
I. Goede tijding	7
II. Toen de dominee kwam.....	17
III. „Ik vertrouw dien Luigi niet, dominee!“	25
IV. Een valse broeder	31
V. De gondelier heeft het heel druk.....	41
VI. Luigi Rosso slaat z'n slag	50
VII. Vaders lied	60
VIII. De zwarte gondel.....	71
IX. De zandbank.....	80
X. Luigi Rosso krijgt de gondel, maar hij moet haar verdienen	88

DE GONDELIER MEERDE Z'N GONDEL. (Zie blz. 7).

HOOFDSTUK I

Goede tijding.

De klok van de grote San Marco liet juist negen zware slagen dreunen over de waterstad Venetië, toen Nicco Loredano met 'n handige zwaai z'n gondel aan de algemene aanlegsteiger, dicht bij het Doge-paleis, meerde.

Hij nam de scaldino ¹⁾ in de hand en sprong aan wal. „Geen vonkje vuur meer in!“ bromde hij. „Maar dat is ook geen wonder, want 't is laat geworden. Bella zal niet weten waar ik blijf.“

Met 'n stevige knoop in het touw werd de gondel vastgelegd; daarop wreef Nicco zich de handen.

't Was een koude avond en de gondelier had nog een lange tocht gehad. Aldoor had hij de houten boom in de handen moeten houden en daardoor waren al z'n vingers geheel verkleumd. Z'n scaldino, waarin in de vooravond de kooltjes vuur zo heerlijk hadden liggen gloeien, had hem geen haat gebracht, het vuur was uitgegaan en de pot was koud geworden.

Maar Nicco was toch goed in z'n humeur, al waren z'n handen en z'n voeten koud.

Hij floot een vrolijk deuntje, terwijl hij er de pas in zette, om San Felice, 'n modderige wijk van Venetië, te bereiken, waar z'n eenvoudig huisje stond.

Nicco had alle reden om vrolijk te zijn. Hij had vanavond meer verdiend, dan anders in twee lange dagen. Dat die galei nu ook net zo laat moest komen. Was

¹⁾ Aarden vuurpot.

ze vroeger in het Lido ¹⁾ verschenen, dan waren er zeker veel meer kapers op de kust geweest. Nu waren de meeste gondeliers te lui, om nog in 't donker naar het Lido te varen. Slechts 'n paar hadden, net als Loredano, de moed gehad, om nog zeewaarts te gaan.

Goed, dat hij het maar gedaan had! Hij was toch eerst van plan geweest om bij de aanlegsteiger te blijven.

Verbeeld je, dan had hij geen centimo verdiend en hij had ook niets geweten van het goede nieuws, dat messer Montaldo hem had verteld.

Dat nieuws had voor Nicco de hele dag goed gemaakt. Als hij dat straks aan Bella vertelde, zou het goede mens haar eigen oren niet geloven. Nu, dat was geen wonder, want het bericht klonk ook ongelooflijk. Maar messer Montaldo was volkomen te vertrouwen, die zou niet met praatjes aankomen.

Nee, nu die het gezegd had, kon Nicco er beslist op aan, dat het waar was.

O, als hij toch eens niét naar de galei geroeid was. Wat zou dat dom zijn geweest.

Dom? Nee, dat niet, want 't gerucht, dat er een galei op de rede lag kwam van Luigi Rosso. Dié had 't 't eerst verteld en daarom had Nicco er nog over gedacht, om niet te gaan. Maar toen er toch een paar gondeliers op afgingen, had hij gedacht: Vooruit, wie niet waagt, die niet wint. Ik kan licht eens gaan kijken. Vaar ik voor niets, nu ja, dan is het 'n smerige streek van Luigi, maar ik zal wel zorgen, dat hij me er niet om uitlacht.

Nicco Loredano mocht dien Luigi Rosso niet erg. Hoe dat kwam wist hij zelf niet, maar hij vond hem erg onaangenaam. Nicco wist, dat Luigi op z'n gondel loerde; vaak genoeg had hij dat gemerkt en van andere gondeliers had hij het ook wel gehoord.

Luigi wilde graag gondelier worden, maar daar-

¹⁾ Kanaal dat de Adriatische Zee met de kanalen van Venetië verbindt.

voor moest hij een gondel bezitten en een plaats aan de steiger. Zo'n plaats moest gekocht worden en dat kon alleen, wanneer een der gondeliers z'n recht daarop wilde verkopen.

Nu, voorlopig dacht Nicco er nog niet over, om z'n plaats bij de aanlegsteiger te verkopen. Hij had die plaats geërfd van zijn vader Maffio en als God hem het leven spaarde, dan zou zijn jongen, zijn Maffio, deze plaats later weer van hem erven. Heerlijk, dat Maffio al zo'n grote jongen werd. Daar zou hij straks 'n flinke helper aan krijgen. Nee, Luigi zou lang moeten wachten eer hij hem z'n plaats aan de steiger verkocht . . .

Hè, is dat schrikken!
Uit de duisternis van een luifel schoof er 'n man op Nicco toe.

„Goeien avond!” bromde de man.

Nicco herkende de stem dadelijk.

„t Was Luigi Rosso.

„Kom je nu pas van de steiger terug, Nicco?” informeerde Luigi, „dan heb je ook goede zaken gemaakt, zeg.”

„Och ja, 'n beetje wel, maar daarvoor heb ik ook de hele avond op het water gezwalkt!”

„Da's voor een gondelier geen bezwaar, die is dat wel gewend en je had toch je scaldino?”

„Uitgegaan natuurlijk,” bromde Nicco, die niet veel zin had, om veel met Luigi te praten.

„Zeg,” ging deze voort, „je wilde me eerst niet geloven, maar 't was dan toch maar waar, hè, dat er 'n galei op de rede lag. Ja ja, Luigi is nog zo mis niet, die hoort wel wat, zo hier en daar.”

„Je zwerft ook altijd door de stad.”

„Kan ik dat helpen? Als ik gondelier was zoals jij, zou ik dat niet doen. Dan voer ik de ganse dag vrachtes, reken daar maar op, want Luigi weet waar de vis zit!”

9

Hè, is dat schrikken!

10

„Ja, dat weet je net!” klonk het schamper.

„Ha, ha, ha, nu denk je stellig aan onze palingvangst van onlangs, Nicco, maar dat is niet aardig van jou, ik had er tenslotte de natte benen voor over gehad!”

„En ik m'n gondel!”

„t Leek er veel op, dat de beide mannen ruzie zouden krijgen, maar gelukkig was Nicco in San Felice aangeland; hij zag z'n huisje al.

„Maar wat ik zeggen wilde,” veranderde Luigi ineens van onderwerp, „jullie krijgt 'n dominee, is 't niet?”

Nicco bleef plotseling stokstijf staan.

„Hoe weet jij dat?”

„Dat doet er nu niet toe, Nicco; zeg maar eens of het niet waar is.”

„Dat kan ik niet; ik begrijp alleen niet, hoe jij daar- aan komt en . . . je hebt er feitelijk niets mee te maken.”

„Zeg dat maar zachtjes, Nicco, want als de predikant er is, dan is Luigi er ook. Ik heb allang zin gehad om me bij jullie aan te sluiten, maar m'n vrouw was er tegen.”

„Als je 't maar eerlijk meent, Luigi, dan ben je natuurlijk welkom, maar denk er eerst maar eens goed over na. Voordeel zal het je hoegenaamd niet brengen, maar wel kun je er veel last mee krijgen.”

„Hier in Venetië niet. De Senaat laat het eenvoudig niet toe, dat de ketters hier vervolgd worden. Je weet zelf net zo goed als ik, dat hier nog nooit één ketter ter dood gebracht is en nu schrijven we al 1560.”

„Zeker, dat is zo; maar wat niet is, kan komen, vergeet dat niet. Nu, ik ben er, welterusten, Luigi!”

Met deze goede wens stapte de gondelier z'n kleine woning binnen, terwijl Luigi Rosso in de duisternis van de avond verdween.

„Laat geworden, hè Bella?” zei Nicco, toen hij het kamertje binnen kwam.

11

„Wat zie ik nu, is die Maffio nog niet naar bed? Dat lijkt toch zeker naar niets?”

„Ik mocht moeder gezelschap houden, vader; u bleef zo lang weg en moeder heeft me ondertussen mooi uit de Bijbel zitten vertellen.”

„Zo, da's best; ja, 't is heel laat, maar we denken maar: het geld verzoet de arbeid, is 't niet zo, moeder?”

„Dat wordt altijd beweerd, maar ik weet niet of dat nu met jou ook het geval is, Nicco.”

„Gelukkig wel; ik heb heus 'n goede avond gemaakt. Nog heel laat hoorden we, dat er een galei voor het Lido lag en bijna niemand had nog lust er heen te gaan. Ik-zelf ook niet, want ik vertrouwde het zaakje niet. 't Was Luigi Rosso, die met dat nieuws gekomen was en daarom . . .”

„Och heden, kwam het van Luigi.”

„Ja, maar deze keer was het toch geen loos alarm. Er lag werkelijk een galei en daar waren verscheidene reizigers, die nog voor goed geld naar de stad gebracht wilden worden. Ik heb er vier meegenomen. Die moesten op verschillende plaatsen zijn en je begrijpt dus, dat ik heel wat te roeien had.

Later ben ik nog weer naar de galei teruggegaan om de laatste reiziger af te halen. Die laatste was messer Montaldo.”

„Die rijke dokter, die op de Piazzetta woont?”

„Juist, die was het en je begrijpt, dat die goed betaalde.”

„Fijn!” riep Maffio, die met grote aandacht luisterde.

„'t Is 'n minzaam man, die dokter Montaldo,” ging de gondelier verder. „Je zou niet zeggen, dat hij zo'n voornamige heer is. Toen hij 'n poosje bij de scaldino gezeten had, om z'n handen te warmen, kwam hij vlak bij me staan en zei heel zacht: „Broeder Loredano, ik heb goed nieuws voor je.”

„Hij kende je dus?”

12

„Zeker kent hij me; hij is immers één der onzen en ik heb hem meer dan eens ontmoet op onze bijeenkomsten.”

„Nu ja, maar zo'n voorname messer, je zou denken, dat die zich niet met 'n arme gondelier wil inlaten. Zeg Nicco, je lust toch zeker nog wel 'n bord macaroni?”

„Graag, als je 't nog hebt.”

„Moeder?”

Maffio's vraagogen richtten zich begerig op moeders gezicht.

„Als je vader genoeg heeft, krijg jij nog wat, Maffio, maar je hebt je portie al gehad; denk er aan. Eigenlijk moest je al op bed liggen. Rosa en Lisa slapen al wel twee uur.”

„Nog even, moeder, ik wil zo graag horen, welk goed nieuws vader van messer Montaldo heeft gehoord.”

Bella schepte de pap op voor haar man en ondertussen ging de gondelier verder met z'n verhaal.

„Wat denk je toch, Bella, dat de dokter me vertelde: we krijgen een predikant!”

„'n Predikant?”

„Ja werkelijk, 'n predikant, die proberen zal hier in Venetië de verstrooide schapen weer bijeen te brengen. De dokter was hem wezen bezoeken en over Istrië is hij weer teruggereisd.”

„Wie is het?”

„Je zult hem niet kennen; ik ken hem trouwens zelf ook niet. 't Is dominee Francisco d'Agnola. Hij woont nu te Zurich.”

„'n Italiaan dus?”

„Ja, zeker, 'n Italiaan. Hij is afkomstig uit Locarno. Je weet toch wel, dat de gemeente daar zo verschrompelijk is vervolgd. Je weet wel, dat broeder Nicolaas daar indertijd nog verbrand is.”

13

„Zeker, dat hadden we afgesproken, maar hij nam de meeste en de vetste palingen.”

„Dat was 'n gemene streek!” zei Maffio met nadruk.

„Als ik groot ben, zal ik u wel helpen. Als er dan niets te varen is, gaan we samen in het Lido vissen, nietwaar vader? Ik kan zwemmen en duiken en u zult eens zien, hoeveel palingen we dan samen vangen.”

„Ja, dat zal 'n beste tijd worden, Maffio,” zei de gondelier lachend, maar eer het zo ver is, zul je nog heel wat nachtjes moeten slapen; daarom zou ik er maar gauw mee beginnen, je weet het goede nieuws nu, dus vooruit, nu naar bed!”

Maffio sribbelde nu niet meer tegen. Hij deed z'n avondgebed en lag weldra op één oor.

„Nu zal ik je nog wat vertellen, Bella,” zei de gondelier, toen Maffio sliep. „Die Luigi vertelt me daar, dat hij zich bij onze gemeente wil aansluiten, zodra we een predikant hebben.”

„Maar Nicco!”

„Schrik je daarvan?”

„Ja zeker, want ik vertrouw hem helemaal niet. Dat loopt vast niet goed af.”

„Daar ben ik ook bang voor, maar dat kunnen we toch niet zeggen. 't Is toch evengoed mogelijk, dat de man het eerlijk meent?”

„Geloof jij dat?”

„Eigenlijk niet, maar . . .”

„O nou dan, ik geloof er ook niets van en daarom zou ik zeggen, moeten we dominee d'Agnola waarschuwen voor dien man.”

„Dat moet messer Montaldo dan maar doen.”

„Waarom jij niet?”

„Da's nog al duidelijk. Als ik er mee kom en Luigi krijgt daar de lucht van, zal hij natuurlijk dadelijk beweren, dat ik dat zeg, omdat ik bang ben voor m'n gondel.”

15

Moeder Bella schudde het hoofd.

„Dat weet ik niet zo precies, Nicco.”

„Nu goed, maar dat is toch zo en er zijn er daar toen meer gevallen als slachtoffers van de Inquisitie. 'n Jaar of vijf geleden zijn de overige Protestanten uit Locarno verdreven en die zijn toen naar Zwitserland getrokken, hoofdzakelijk naar Zurich. Dominee d'Agnola behoorde er ook bij. En nu zal die goede man naar Venetië komen, om onder ons als prediker te werken. We krijgen dan geregeld godsdienstoefeningen en zullen ook het Heilig Avondmaal weer kunnen vieren.”

„Waar moet dat gebeuren, Nicco?”

„Hier in de buurt van San Felice is al een alleenstaand huis er voor gekocht, vertelde messer Montaldo me, dus dat is in orde.”

„Maffio, jij moet naar bed, hoor!”

„Och moeder, nog even; vader vertelt zo mooi!”

„Zeg Bella, vind jij dat nu ook niet gek. Daar loop ik straks naar huis en daar spreekt die Luigi Rosso me aan. Hij maakt een praatje over de gondel en dan ineens vraagt hij of ik al weet, dat we een predikant krijgen. Begrijp jij nu hoe zo'n kerel dat zo gauw weet?”

„Nee, dat snap ik niet; van wie moet ie dat nu gehoord hebben?”

„Ja, dat vraag ik me ook af, maar hij wilde het niet zeggen. Alleen zei hij nog, dat hij wel weet, waar de vis zit.”

„Dat weet ik, zei ik en toen begon hij hard te lachen, de nare kerel.”

„Hij dacht zeker aan die palingsvangst van onlangs, vader,” bracht Maffio in het midden.

„Natuurlijk dacht ie daaraan!”

„Gemeen hè, vader, om u de maagere palinkjes te geven; u had toch met hem afgesproken, dat er eerlijk gedeeld zou worden?”

14

„Bang voor je gondel?”

„Ja zeker, je weet toch wel, dat Luigi al zo vaak geprobeerd heeft om m'n gondel en m'n aanlegplaats te krijgen.”

„Dat is toch immers grote dwaasheid; die zijn eerlijk van jou; je hebt ze van je vader geërfd.”

„Zeker, maar Luigi kan de zaak verdraaien en zo voorstellen, dat hij de verdrukte onschuld is.”

„Dan praat je er maar eens over met messer Montaldo, die zal je wel goede raad geven, maar nu moeten we naar bed, Nicco, anders ben jij morgenochtend niet op tijd bij de gondel.”

De gondelier liep naar de kast en haalde van een plank een bijbel. 't Was 'n Italiaanse bijbel, in 1530 door de gebroeders Brucioli te Venetië gedrukt. Hij bladerde er een poos in en toen begon hij te lezen. 't Was Jesaja 12 en plechtig klonk het door de stilte van het kamertje:

„Ik dank U Heere, dat gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd en Gij troost mij.”

„Kostelijke woorden,” mompelde moeder Bella, toen het hoofdstuk uit was: „Gij lieden zult waterscheppen met vreugde, uit de fonteynen des heils,” wat 'n heerlijke belofte, Nicco. Zet je vrees voor Luigi maar van je af, hoor; hij kan je nooit méér kwaad doen, dan de Heere wil toelaten, dat is 'n rijke troost.”

Nog een poosje babbelden de beide mensen, toen ze op bed lagen, over Luigi, over de nieuwe dominee, over messer Montaldo, over Maffio, die al zo groot werd, maar eindelijk stokte het gesprek — de gondelier en z'n vrouw lagen in 'n geruste slaap.

16

HOOFDSTUK II

Toen de dominee kwam.

„Zouden Rosa en Lisa niet te klein zijn, Nicco?“
 Het was Bella, die deze vraag aan de gondelier deed. De predikant Francisco d'Agnola was werkelijk te Venetië aangekomen. Voorlopig had hij z'n intrek genomen in de woning van messer Montaldo en nu zou er de eerste de beste Zondag na zijn komst kerk zijn in het huis, dat daarvoor in San Felice was gekocht.

De hele week had Nicco, zo tussen z'n gondelvaarten door alle bekenden gewaarschuwd, dat ze de eerstvolgende Zondag naar San Felice moesten komen. Nu was het dan eindelijk zover.

Loredano en zijn vrouw zouden er natuurlijk beiden heen gaan, Maffio mocht ook mee, dat stond vooruit al vast, maar wat er met de beide meisjes zou gebeuren, was nog niet uitgemaakt. Bella vond, dat ze nog wat jong waren, maar Nicco dacht er anders over. „'t Is zo'n bijzondere gelegenheid, moeder,“ zei hij, „ik wil de meisjes ook beslist meenemen. Ze zullen wel stil zitten en goed luisteren, is 't niet?“
 „Ja, ja!“ riepen Rosa en Lisa. „We willen heel graag mee en zullen stil zijn, vader.“

„Nou, dan mogen jullie mee. Zoiets vergeten ze hun hele leven niet meer, Bella; zo'n bijeenkomst kan op de kinderen een diepe indruk maken. Ze horen het Evangelie verkondigen en al begrijpen ze niet alles, toch kan God er hun een zegen door schenken.“

„Als jij 't wagen wilt, is 't mij goed, Nicco; ik was

17

2 De Gondelier van Venetië.

*Uw Woord spreekt op ons levenspad
 van U, Die ons hebt liefgehad,
 en Die ons leidt door 't donk're dal
 naar 't land, waar 't eeuwig lichten zal.*

Er blonken tranen in veler ogen, toen de mooie woorden van dit lied door de kamers klonken. Wat was dat schoon!

Daar zaten ze nu toch allen bij elkaar. En er was een predikant, die met de Bijbel in de hand gereed stond, om het zuivere Evangelie te gaan verkondigen.

„Kijk vader, de dominee heeft net zo'n Bijbel als u hebt,“ fluisterde Maffio.

Nicco knikte maar eens; hij beduidde de jongen, dat hij nu moest luisteren.

Dominee d'Agnola begon te zeggen, dat hij zou preken over Lukas 12 vers 32: „Vrees niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, u-lieden het Koninkrijk te geven.“

Voordat de dominee over deze tekst begon te spreken, vertelde hij welk een groot voorrecht hij het achtte, dat hier in Venetië nu een gemeente zou worden gesticht. In vele streken van Italië was het licht der Hervorming door een bittere vervolging weer geblust en nu zou het hier in Venetië helder gaan schijnen.

Dominee d'Agnola sprak over de bittere vervolging in Locarno. Daar was nu niet één Protestant meer overgebleven en zo was het op meer plaatsen gegaan.

Venetië was gelukkig tot nog toe vrij gebleven van de vervolging. Er waren wel Protestanten, doch ze hielden zich rustig en de regering van Venetië voelde er niets voor om die mensen te gaan vervolgen.

„Hier in Venetië is de Bijbel, die ik in m'n hand heb, gedrukt,“ zo zeide hij, het boek omhoog houdend. „Dertig jaar geleden durfden de gebroeders Buccioli

19

alleen maar bang, dat we er moeite mee zouden krijgen en dat is voor andere mensen ook niet prettig.“

Zo ging dan op die gedenkwaardige Zondag het gehele gezin van de gondelier naar de kerk in het grote, oude huis op San Felice.

Wat waren er een mensen gekomen. Twee grote, sombere kamers zaten vol en daar tussenin stond de jonge predikant Francisco d'Agnola.

„Ik wist niet, dat er nog zo veel Protestanten in Venetië waren,“ fluisterde Bella Nicco in het oor. „Behoren ze allen heus tot de onzen?“

„Nicco keek eens voorzichtig rond. „Zover ik zien kan wel, moeder, maar in die andere kamer kan ik er niet veel onderscheiden.“

„Heb je Luigi al ontdekt?“
 „Nee, nog niet, misschien is hij er wel niet; zo'n eerste keer zou hij te veel in de gaten lopen.“

Toen allen gezeten waren, begon de dominee te bidden. Daarop verzocht hij de aanwezigen een lied te zingen. 't Was een lied van de oude christelijke kerk. Zodra Maffio het de predikant hoorde voorlezen, keek hij z'n vader stralend aan.

„Dat ken ik!“ fluisterde hij.
 Toen z'n vader goedkeurend knikte, vertelde hij het grote feit ook aan moeder.

Maffio had het geleerd van z'n ouders, die het heel vaak zongen. Maar Rosa en Lisa waren nog te klein; die kenden het natuurlijk niet.

Dapper zong de heldere stem van Maffio met de gemeente mee:

*Uw godd'lijk Woord verlichte in nood,
 't Zij ons een steun tot in de dood,
 het zuivere Uw heil'ge kerk,
 en make haar door eendracht sterk.*

18

hier reeds een Bijbel in het Italiaans te drukken. En wat zijn de boeken van de Hervormers Luther en Melancton hier veel gelezen.“

Het was op de gezichten te lezen, dat velen niet wisten wie Melancton, de vriend van Luther, was. De dominee zag dit en hij lichtte de mensen beter in. „Er zullen hier stellig velen zijn, die wel eens het boekje van Messer Philippo di terra Negra gelezen hebben, zei hij.“

Velen knikten.
 Ook Nicco. „Dat boekje hebben we thuis,“ fluisterde hij Bella in het oor.

„Deze Philippo di terra Negra is dezelfde als Melancton,“ lichtte de dominee de mensen in. „Ge moet namelijk weten, dat de Duitse naam van die Hervormer eigenlijk Schwartzerd was; dat betekent 'zwarte aarde' en 'di terra negra' betekent ook 'zwarte aarde'. Wanneer het boekje de naam Melancton had vermeld, zou het spoedig overal zijn verbrand. 't Was een van die kleine listen, die men gebruikte, om de leer der Hervorming onder de mensen te verbreiden. Eindelijk was er een Franciscaner-monnik, die ontdekte, dat dit boekje door Melancton was geschreven en toen werd het natuurlijk voor kettters verklaard en op de lijst van verboden boeken geplaatst.“

Maffio's ogen straalden.
 Hij wreef z'n handen; zo'n plezier had hij in dit verhaal, dat hij goed kon begrijpen. Vanmiddag wilde hij beslist dit boekje lezen; vader zei zoëven immers, dat ze het thuis hadden.

Na zo een poos over het verleden te hebben gesproken, begon de dominee z'n tekst te verklaren en toen begreep Maffio niet alles meer.

Maar dat hinderde niet. Hij luisterde toch graag en nu en dan kwam er wat tussendoor, dat hij wel begreep en dan ging hij daar over zitten denken.

20

„Vrees niet, gij klein kuddeken.” Deze woorden waren wel helemaal toepasselijk op de gemeente van Venetië, meende de dominee. 't Was heus maar een klein kuddeken. In zo'n grote stad hadden twee kamers vol mensen niet veel te betekenen. Het kon ook best gebeuren, dat straks de vervolging zou losbarsten, dat er velen van die nu hier zaten zouden worden gedood Maar al gebeurde dit vreselijke, dan behoefden die mensen toch niet bang te zijn, ze behoefden niet te vrezen, want hun Vader in de hemel wilde hun het koninkrijk geven. Geen aards koninkrijk, maar het hemelse.

Nicco kreeg nu juist messer Montaldo in het oog. Deze knikte hem toe alsof hij zeggen wilde: zo is het, Loredano; niet vrezen, nooit!

Bella en Nicco luisterden met open mond. Heerlijk toch, dat ze nu op de dag des Heeren het Evangelie hoorden verkondigen. Zou dat nu zo elke Zondag gebeuren? Wat zou dat mooi zijn. Als je 's Zondags zoveel troost kreeg uit Gods Woord, kon je er de hele week weer tegen.

Eer ze het goed wisten, was de preek ten einde.

Hé, nu al?

De dominee dankte.

Daarop zongen ze nog een lied.

*O, Christus, laat ons niet alleen!
Ons licht gaat onder, ga niet heen!
Kom met het licht, dat Gij belooft,
het licht, dat nimmer wordt gedoofd.*

*Als 't donker is, kom tot ons, Heer!
Het gaat om U en om Uw eer,
Laat niet verderven in de nacht,
wie in vertrouwen U verwacht.*

Dominee d'Agnola deelde nu nog mee, dat hij een lijst had van alle mensen, die tot de gemeente behoorden.

er nu eenmaal nooit iets van gemerkt, dat je Protestant wilde zijn. Je gaat toch nog geregeld naar de mis, is 't niet?"

„Geregeld? Net alleen met Pasen, maar anders niet.”

„Nu goed, maar dan ben jij toch nog Rooms. Ik kom er nooit, want ik weet dat de mis”

„Nicco!”

Het was Bella's zachte stem. De gondelier keek z'n vrouw aan en met haar ogen beduigde ze hem, dat hij niet verder moest spreken. Die Luigi was immers niet te vertrouwen, waarom zou Nicco hem dan precies vertellen, hoe hij er over dacht. Dat was veel te gevaarlijk. En toen ze haar man met haar ogen had gewaarschuwd, liet ze er dadelijk op volgen: „Hoe is het mogelijk, dat we Rosso niet gezien hebben?"

„Ja, dat begrijp ik ook niet,” zei Nicco dadelijk, blij, dat z'n vrouw hem uit die moeilijkheid redde, „waar zat jij eigenlijk Luigi?"

„In de andere kamer, net om 't hoekje van de deur. Ik heb jullie wel gezien, want ik loerde nu en dan eens om de hoek heen, maar jullie zaten zó aandachtig te luisteren, dat je geen erg in mij had.”

„'t Was ook heel mooi, Rosso, wat de dominee zei,” meende Bella.

„Zeker, zeker, dat is waar. Aardig zeg van dat boekje van Me Me”

„Melanchton,” vulde Nicco aan.

„Ja juist, van Melanchton. Slim bedacht, vind je ook niet? Ja ik vind het prachtig. Zeker, zeker, de preek was mooi; jammer, dat ik die liederen niet kende. Zodoende kon ik ze niet meezingen. Ik zal er eens met dominee d'Agnola over spreken, die kan mij misschien wel aan zo'n liedboekje helpen. Kom, nu ga ik weer. Da's waar ook, Nicco, 't is volgende Zondag zeker weer in 't zelfde huis kerk?"

den. Hij zou ze spoedig allemaal gaan bezoeken en hij drukte alle aanwezigen op het hart, om tegen onbekenden niet over deze samenkomst te spreken. Het moest zo min mogelijk bekend worden, dat er nu een gemeente en een dominee in Venetië was en vooral mocht het niet bekend worden, wie er tot de gemeente behoorden.

Langzaam gingen de mensen nu naar huis. Velen waren met een gondel gekomen; ze namen vrienden en kennissen mee en zo was de kleine schare spoedig verspreid.

Nicco behoefde met vrouw en kinderen niet ver te gaan. Het huis, waar ze vergadering hadden gehad, stond in z'n eigen wijk San Felice en dus waren ze spoedig thuis.

Maar toen ze bij hun huisje gekomen waren, kwam Luigi er aan.

„Mag ik even mee naar binnen lopen, Nicco?" vroeg hij.

„Jawel,” zei de gondelier, doch het ging niet van harte. Hij had zo graag met Bella nog eens over de preek gepraat en nu kwam die Luigi hem opeens weer lastig vallen.

Toen ze binnen waren zei Luigi: „Nou, Nicco, die nieuwe dominee is 'n baas, hoor; wat heeft die man mooi geprekt!"

„Ben jij er dan ook geweest?" vroeg Nicco stug. „Zeker, man, zeker; ik had je toch immers onlangs al gezegd, dat ik me zou aansluiten als de dominee er was. Welnu, ik heb woord gehouden en morgen ga ik naar hem toe, om m'n naam ook op de lijst te laten zetten.”

„Ik dacht toen niet, dat je het meende, Luigi,” zei Nicco oprecht.

„Waarom niet?"

„Ja, waarom niet. Dat is moeilijk te zeggen. Ik heb

„Dat denk ik wel, maar als je morgen naar dominee d'Agnola gaat, kun je het hem wel vragen.”

„Ja, ja zeker, dat zal ik doen. Jij moet nu zeker naar je gondel?"

„'t Is Zondag, Luigi!"

„Wat zou dat?"

„'s Zondags vaar ik niet, om m'n brood te verdienen. Dat is werk voor in de week.”

„Dan kon je mij 's Zondags je gondel wel lenen. Ik ben maar 'n arme kerel en zó kon ik nog wat verdienen.”

„Maar 't is voor jou ook Zondag!"

„Nou ja, maar als je wat verdienen kunt.”

„Praat daar ook maar eens over met de dominee!" Luigi groette en vertrok.

„Gelukkig!" zuchtte Bella. „Eerlijk, Nicco, die man bevat me siecht; hij kan ons nog wel eens lelijk in de moeite brengen.”

„Och kom, vrouw, niet te bang zijn. Hij kan niet meer doen, dan God hem toelaat. Vrees niet, gij klein kuddeken!"

„Vader, mag ik dat boekje eens lezen van die messer di terra Negra?"

„Straks, Maffio, als we gegeten hebben, maar ik vrees, dat het te moeilijk voor je is.”

Toen het middagmaal afgelopen was, kreeg Maffio werkelijk het boekje en hij begon er vlijtig in te lezen.

't Viel hem niet mee.

Vader had gelijk; 't was veel te moeilijk; hij begreep er niets van. Daarom legde hij het maar weer op de plank in de kast en ging toen met Rosa en Lisa spelen.

Dat was heel verstandig van Maffio.

HOOFDSTUK III

„Ik vertrouw die Luigi niet, dominee!”

's Maandagsmorgens was Nicco al weer vroeg bij 'n gondel. Hij had zo dadelijk geen passagiers, en daarom voer hij maar eens naar het Lido, om te zien, of er ook een galei was aangekomen, doch hij kon geen schip ontdekken. 't Was de hele dag niet veel gedaan en toen hij 's avonds thuis kwam, had hij zo goed als niets verdiend. Zo is nu eenmaal het leven van een gondelier. Soms verdient hij in dagen niets en dan opeens heeft hij het weer zo druk, dat hij handen te kort komt.

Elke avond, als hij thuis kwam, informeerde hij bij Bella of de dominee er al geweest was, doch telkens moest zijn vrouw hem teleurstellen.

„Je bent zo haastig, Nicco,” zei ze eindelijk. „Denk er eens aan, dat dominee heel wat mensen te bezoeken heeft. Hij gaat natuurlijk eerst naar de voornaamsten in de gemeente, naar messer Montaldo, naar Julio Guirlando en Antonio Ricetto. Later zal hij wel eens bij ons komen.”

„Best mogelijk, dat je gelijk hebt, Bella.”

Maar Bella had dit keer toch geen gelijk.

Nog diezelfde week kwam de dominee opdagen en nog wel Vrijdagsavonds, toen de gondelier goed en wel thuis was.

„Dat treft bijzonder,” zei hij vriendelijk, toen hij zag, dat Nicco thuis was. „Ik dacht al, ik moet wat laat gaan, anders is de gondelier vast niet thuis. Overdag zit je zeker altijd in de gondel, Loredano?”

25

och eens vervolging kwam, zouden ze dan vader ook opsluiten?

„Dat zou toch zeker niet.

Ze zouden zo'n arme gondelier toch wel met rust laten. . . .

Stil, waar hadden ze 't nu weer over?

O zo, dat de gemeente groter werd.

Nu, dat was fijn, zeker Maffio vond het heerlijk. Hoe meer mensen de Heiland liefhadden, hoe beter, dacht de jongen.

„Zeker, zeker dominee, ik ben er ook blij mee, dat er zich elke dag mensen aanmelden, die bij onze gemeente willen behoren, als ze allemaal maar te vrouwen zijn.”

„We kunnen ze niet in 't hart kijken, Loredano. De Heere alleen weet of ze 't echt menen. Daar heb je nu die Luigi Rosso. Hij is eergisteren bij mij geweest en ik moet zeggen, de man maakte een gunstige indruk op me. Hij vertelde me, dat hij allang Protestant was in z'n hart, maar dat hij dit nooit durfde uitspreken. Nu er echter een gemeente was wilde hij er zich dadelijk bijvoegen.”

Nicco keek Bella eens aan.

Toen zei hij: „Ja, datzelfde verhaal heeft hij mij ook gedaan, dominee.”

„O zo, dus jij kent Rosso?”

„Heel best, dominee.”

„Nu, daar ben ik blij om; ik had je al naar hem willen vragen en nu is ons gesprek ongemerkt op Rosso gekomen. Wat denk jij van die man, Loredano?”

„Dat zal ik u eerlijk zeggen; ik vertrouw dien Luigi niet, dominee! Ik wil er niet om heen draaien, maar zeg het u precies zoals ik er over denk.”

„Zeker, zeker, dat is ook goed; ik vraag immers hoe je over hem denkt en dan heb ik het liefst, dat je me precies zegt, hoe naar jouw mening de zaak staat.”

27

„Dat spreekt vanzelf, dominee. Ik moet het brood verdienen voor vrouw en kinderen en dat kan een gondelier nu eenmaal niet thuis doen.”

„Nee, nee, dat is duidelijk.”

„Je behoort al lang tot de Protestanten, is het niet, Loredano?”

„O ja, dominee, gelukkig wel. Toen ik Gods Woord leerde kennen is het licht me opgegaan en ofschoon we hier in Venetië nog nooit zijn vervolgd, hebben we het ook nog nooit tot een eigen gemeente kunnen brengen.”

„Maar die is er nu gelukkig,” viel Bella haar man in de rede.

„Ja, zolang de vervolgers ons niet uit elkaar drijven,” meende de gondelier.

„Kom, kom, Loredano, nu moet je niet zo zwaar-moedig zijn. In Venetië is toch nog nooit vervolging geweest: de Senaat wil dat immers niet? Venetië is, evenals de andere staatjes op het Apenijns schier-eiland, immers 'n zelfstandig landje?”

„Nee, dat is waar, maar nu we hier een eigen gemeente hebben en die gemeente zich misschien gaat uitbreiden, wordt de zaak toch anders.”

„Maar we hangen het niet aan de grote klok; alle gemeenteleden weten toch, dat ze alles wat onze samenkomsten betreft en ook de namen van de personen, die daar komen, geheim moeten houden.”

„Zeker, dominee, dat weet ik wel, maar zal dat gebeuren? Er behoeft maar één verrader te zijn, die de Paus te Rome inlicht en we zijn verloren.”

De dominee was dat nog niet dadelijk met Nicco eens en een tijdlang zaten de beide mannen nog over dit onderwerp te spreken.

Maffio, die bij de komst van de predikant naar bed was gestuurd, lag nog wakker. Met beide oren luisterde hij naar alles wat dominee en vader samen bespraken. Als het toch eens waar was, wat vader dacht; als er 26

„Dat heb ik gedaan, dominee en ik zeg het nog eens: ik vertrouw die Luigi niet!”

„Maar daarvoor moet je toch gegronde redenen hebben, Loredano? Het gaat maar niet aan iemand te beschuldigen of te verdenken, zonder grond onder de voeten te hebben.”

„Dat heb ik ook, dominee, al moet ik zeggen, dat ik niet alles met bewijzen kan staven; mijn gevoel spreekt ook 'n woordje mee!”

„Niet altijd betrouwbaar, Loredano.”

„Dat geef ik toe, dominee, maar ik ken Luigi al zo lang en alles wat ik van hem gehoord en gezien heb doet me vrezen, dat Luigi het niet oprecht meent met z'n verzoek om tot onze gemeente te worden toegelaten.”

Nicco vertelde toen aan dominee d'Agnola het verhaal van de palingsvangst en meer andere voorvallen, die duidelijk maakten, dat Luigi niet al te eerlijk was.

„Ook heeft hij me zelf verteld, dat hij nog altijd eens per jaar naar de mis gaat; dat kan toch niet dominee, als hij bij ons behoort? Hij mag toch niet hinken op twee gedachten?”

„Neen, Loredano, dat ben ik ten volle met je eens en ik ben blij, dat je me dat zegt; ik zal daarover met hem spreken en als hij het eerlijk meent, zal hij het zeker van nu af wel nalaten.”

„Ik hoop het, maar ik vrees er voor. Weet dominee, dat hij zo graag mijn gondel en mijn aanlegsteiger wil hebben?”

Nee, dat wist dominee natuurlijk niet, maar dat was toch geen reden, om te denken dat hij niet goed Protestants zou zijn?

„Misschien niet,” meende de gondelier, „maar ik heb mi 'n gedachten eens laten gaan. Die Luigi weet niet te best, hoe hij aan de kost moet komen. Als hij nu kan bewerken, dat ik als ketter gevangen genomen wordt, ligt mijn gondel natuurlijk stil, en dan . . .”

28

„Dan ga ik met de gondel varen, om brood voor moeder te verdienen, vader!” klomk het opeens uit de oedstee. Maffia schrok er zelf van, nu het er uit was, maar hij had zo ingespannen liggen luisteren, dat de woorden er uit waren, eer hij het zelf wist.

De dominee schoot in de lach.
„Dat lijkt me een dappere jongen, daar in 't bed,” zei hij.

„Zeg Maffio,” vermaande Nicco, „jij wilt zeker je mond wel houden, niet, als ik met de dominee spreek! Je mag je volstrekt niet in ons gesprek mengen en nu gauw gaan slapen, begrepen?”

Het viel Maffio wel een beetje tegen, dat vader zo sprak, maar hij had het toch ook wel kunnen denken. 't Was hoogst onbeleefd, wat hij gedaan had.

„Ik wilde zeggen, dominee,” ging Nicco voort, „dan is er toch niets eenvoudiger, dan dat Luigi mijn gondel krijgt, als loon voor zijn verraad.”

„Misschien wel, Loredano; maar het is toch niet goed, om je door je vrees te laten beïnvloeden. 't Kan heel goed zijn, dat Luigi zulke boze plannen niet heeft. We moeten altijd het beste van een mens denken.”

Nicco bromde maar wat; hij was dat wel met dominee eens, maar toch . . .

„Nee dominee, ik vertrouw, die Luigi toch niet, daar blijf ik bij!” zei hij nog eens.

Het was tijd voor de predikant om te vertrekken. Nicco zou hem naar huis brengen, want het was al laat geworden.

Onderweg praatten ze nog heel wat met elkaar over de gemeente en Nicco kon toch niet nalaten, de dominee nog eens opnieuw te waarschuwen voor Luigi.

„Je bent te zwartgallig,” verzekerde dominee d'Agnola, „zo erg is het niet met hem, maar ik zal hem toch eens geducht onder vuur nemen, dat verzeker ik je.”

29

Ze waren nu op de Piazzette aangekomen en hier namen de beide mannen afscheid.

Toen Nicco eindelijk thuiskwam, lag Bella ook te bed. Ze had nog lang zitten wachten, doch eindelijk had ze zo'n slaap gekregen, dat ze onmogelijk langer wakker kon blijven. Daarom was ze maar naar bed gegaan; 't zou de volgende morgen weer vroeg dag zijn.

30

HOOFDSTUK IV

Een valse broeder.

Maffio nam het er eens van.
Hij had voor z'n vader een boodschap moeten doen bij dominee d'Agnola en omdat er niet bijgezegd was, hoe laat hij terug moest zijn, nam hij er de tijd eens van af en vermaakte zich nu op het plein voor de grote San Marco met de duiven.

De dominee was nu al bijna 'n half jaar in Venetië. 't Ging alles heel goed en van verraad was niets te bemerken. Luigi woonde ook geregeld de samenkomsten bij en dominee d'Agnola had al een paar malen tegen Nicco gezegd, dat hij zich met die Rosso toch stellig vergist moest hebben: hij had hem goed in de gaten gehouden, maar er was niets op de man aan te merken.

Er vlogen daar op het San Marco-plein honderden duiven heen en weer en Maffio had daarom opzettelijk wat rijst meegenomen. Nu strooide hij de korrels op de grond en probeerde dan een duif, die wat al te dicht bij hem kwam te vangen. Al twee maal was hem dit gelukt, want de diertjes waren erg tam. Natuurlijk liet Maffio het beestje dadelijk weer vliegen; 't was alleen maar voor de aardigheid.

Al spelend was hij dicht bij de kerk gekomen en daar in de hoek, vlak bij de grote deuren, stond een stalletje met heiligen-beeldjes, relikwien en allerlei snuisterijen, die de vrouw aan de kerkgangers trachtte te verkopen.

Maffio lette niet op het kraampje; die beeldjes interesseerden hem volstrekt niet; hij had veel meer schik met de duiven. Doch toen hij in z'n ijver om weer 'n duif

31

„Hé, lelijk ketterijong, moet jij m'n beeldjes breken!”

32

te pakken bij ongeluk tegen een hoek van het stalletje stootte, begon de vrouw te krijsen.

„Hé, lelijk ketterjong!” riep ze, „moet jij m'n beeldjes breken? Kijk toch eens aan, Sint Jozef en Sint Bartholomeus zijn al over elkaar heengevallen; wacht, ik zal jou!”

En terwijl ze de scaldino, waarbij ze haar handen zat te warmen, opzij zette, stond ze op, om Maffio te achtervolgen.

Natuurlijk wachtte de jongen niet totdat de vrouw bij hem was, maar ging hij er van door.

Zodra de vrouw begreep, dat ze Maffio toch niet kon krijgen, staakte ze de vervolging en ging weer op haar plaats zitten.

Dadelijk daarop werd ze in beslag genomen door een deftige dame, die wat van haar snuisterijen scheen te willen kopen.

Maffio vond dat wel interessant en sloop voorzichtig langs de kerk heen, weer in de richting van het stalletje. Vlak daarbij was een dikke pilaar en daarachter verschool de jongen zich. Nu kon hij zelfs verstaan, wat er gesproken werd.

„Nee, heus, signora,” zei de vrouw, „voor minder dan vijf lire kan ik dit schone crucifix niet verkopen. Ik verdien er dan toch nog slechts enkele centissimo's aan en m'n man heeft heel geen werk, moet u denken; we zijn erg arm . . .”

Ze zette daarbij zo'n treurig gezicht, dat de dame zich liet vertederen en het geld op haar hand uittelde. Het crucifix werd in 'n stuk papier gepakt en de dame verdween.

Net wilde Maffio zijn spel met de duiven gaan voortzetten, toen er een man op het kraampje kwam toelopen.

„Ha, 'n nieuwe klant,” dacht de jongen, „toch even kijken, wat die koopt.”

33

1 De Gondelier van Venetië.

„U had toch niet gezegd, dat ik vlug moest lopen, moeder,” verdedigde zich de jongen.

„Nee, maar je weet toch, dat je vader z'n eten moet brengen bij de steiger. Hij zit er altijd om twaalf uur, dan moet jij er ook zijn en nu is het al half een!”

„Ik zal wel hard lopen, moeder, vader is misschien ook wat laat, dat kan dus nog best terecht komen!”

Geen vijf minuten later was Maffio op weg met het pannetje, waarin het middagmaal van de gondelier zat.

Loredano liep al op de steiger heen en weer te stappen; hij keek tamelijk boos, toen Maffio er eindelijk aankwam, doch voor z'n vader hem een standje kon geven zei hij vlug: „Vader, laten we in de gondel gaan zitten en het kanaal invaren, ik moet u nodig wat vertellen.”

„t Zal wat zijn!” bromde Nicco.

„Heus, vader, 't is heel belangrijk!”

Terwijl Loredano met z'n maaltijd begon, pagaaide Maffio de gondel het kanaal in.

Toen begon hij zijn verhaal.

Hij vertelde van de beeldjeskoopvrouw, die hem had uitgescholden voor ketterjong.

„Kent u die vrouw, vader? Ze heet Ursula!”

„Zeker, dat is de vrouw van Luigi Rosso.”

„Is dat de vrouw van Luigi? Nu, moet u horen. Luigi kwam er ook aanlopen en die informeerde bij z'n vrouw, of monseigneur Ratelani nog in de kerk was. Hij moest zijn eerwaarde spreken, vindt u dat niet vreemd, vader?”

„Ja, dat is zeker vreemd,” zei Nicco peinzend, „dat is heel verdacht. Ik zal vanavond nog naar dominee d'Agnola gaan en hem de zaak vertellen. Maar 't is toch wel precies zoals jij het me verteld hebt, Maffio?”

„Ja zeker, vader, precies zó is het gebeurd, ik heb alles duidelijk verstaan.”

35

Opeens schrok hij, want hij kende die man. Ja zeker, daar was geen twijfel aan, deze man was Luigi Rosso.

„Wat moet die hier nu toch doen?” dacht Maffio. „Luigi behoort toch bij de onzen, die zal toch geen heiligenbeeldjes kopen?”

Zijn nieuwsgierigheid was nu gaande gemaakt; hij wilde beslist weten wat Luigi in z'n schild voerde.

„Al wat verkocht vanmorgen, Ursula?” vroeg Luigi.

„'n Enkel crucifix, meer niet, maar daarvoor heb ik in elk geval 'n goede prijs gemaakt, Luigi. 't Was een rijke dame en ik heb haar vijf lire laten betalen; m'n dag is dus al goed.”

„Nou, da's zeker; zeg, weet je ook of monseigneur Ratelani al te spreken is?”

„Nee, dat is hij zeker nog niet. Zijn eerwaarde is nog in de kerk, maar hij kan er elk ogenblik uitkomen; wacht hier maar even, dan kun je hem zo nalopen als hij naar huis gaat.”

„Dat doe ik liever niet, Ursula; 't is me te gevaarlijk; verbeeld je, dat het gezien wordt, dan ben ik meteen in de kaart gekeken. Over 'n half uur kom ik wel weer terug, dan zal hij zeker wel thuis zijn.”

„Mij best!” bromde Ursula, terwijl Luigi wegliep.

Maffio had gedurende dit gesprek onbewegelijk achter de pilaar gestaan.

„Wat zou dat te betekenen hebben?” dacht hij. Hij begreep er niet veel van.

Wat moest Luigi, die Protestant was, nu toch bij monseigneur Ratelani doen?

Als daar maar niet wat achter stak! Hij liet nu de duiven verder met rust, sloop weer langs de kerk heen, om niet door Ursula ontdekt te worden en spoedde zich toen naar huis.

Moeder Bella was knap boos op Maffio, omdat hij zo laat thuis kwam.

34

Nicco at zwigend verder. Wat Maffio hem daar vertelde kon heel lelijke gevolgen hebben. Zou Luigi nu tòch een verrader zijn? Hij had het altijd gevreesd, maar omdat hij nu al 'n half jaar bij de gemeente behoorde en er nooit iets verdachts was voorgevallen, was Nicco's argwaan ook verminderd.

„Zie zo Maffio, ik heb m'n maaltje op en nu zal ik er jou gauw uitzetten, dan ga ik zien of er nog 'n vrachtkje voor me is.”

„Hé vader, laten we nog even doorvaren, we zijn nu zó bij het Lido!”

„Het Lido? Wat moet je daar doen?”

„Och, vader, u zit nog zo lekker te rusten en ik pagaaai nog graag 'n poosje, ik kan het al heel goed, vindt u niet, vader?”

En ijverig begon Maffio de roeriem, die aan het achtereind van de gondel bevestigd was, heen en weer te bewegen door het water.

„Maar wat wil je nu op het Lido, Maffio?”

„Er zijn daar in het Lido enkele ondiepe plekken, ik weet ze precies te vinden en daar zit soms veel paling; ik wou eens naar paling duiken.”

„Allemaal gekheid! Je moet naar huis. Moeder zal niet weten, waar je zolang blijft.”

„Ik wil moeder verrassen met lekkere vette paling,” hield Maffio vol, „dan zullen we vanavond smullen, vader, als u thuis bent. U kunt dan ook eens zien hoe goed ik duiken kan.”

„Malle jongen,” lachte Nicco, „nu vooruit dan maar; maar het moet niet te lang duren, hoor, Maffio. Als je de paling niet vlug kunt vangen, laat je ze maar stil zwemmen.”

„Ja vader!”

Spedig waren ze nu in het Lido.

Heel voorzichtig pagaide Maffio de gondel naar

36

de ondiepe plaatsen, die hij kende . . . roerloos lag de gondel eindelijk op het water.

Toen gooiden de jongen vlug z'n kleren uit en sprong over boord.

Weg was Maffio . . . maar enkele ogenblikken later dook hij weer boven water. Hij had werkelijk 'n dikke paling in z'n handen en behendig wipte hij het dier in de gondel.

„Die is binnen,” zei hij voldaan.

Hij haalde diep adem en dook toen opnieuw.

Zonder paling kwam hij terug.

„t Zal er bij één blijven, Maffio.”

„Nee vader, er zijn er meer; ik had er weer een beet, maar die rakker ontglipte me net op 't laatste ogenblik. Wacht maar, nu ga ik 'm halen.”

Weer dook de jongen en werkelijk kwam hij 'n ogenblik later met een stevige paling boven water.

Dat spelletje herhaalde hij nog enkele malen. Hij wist niet van ophouden, maar Loredano maakte er nu 'n eind aan.

„t Kan nu wel schikken, Maffio. Je moeder heeft nu 'n maal paling, dat we niet in één keer op krijgen. Kijk eens, de gondel ligt er mee vol!”

„Ha, ha!” lachte de jongen, „daar mankeert nog wel wat aan!”

Nicco nam nu zelf de pagaai-stok ter hand en vliegensvlug gleed de gondel over het water. In korte tijd was de aanlegsteiger weer bereikt. De paling werd in een doek geknoopt en vrolijk stapte Maffio met z'n buit naar huis.

Ondertussen had Luigi Rosso zijn bezoek gebracht bij monseigneur Ratelani.

„Zo Rosso, heb je daar weer enkele namen?”

„Ja, eerwaarde vader; Ursula heeft ze opgeschreven; u weet, ik kan niet schrijven.”

37

„Ja, eerwaarde vader.”

„Nu, dan zullen we hem ook gevangen nemen.”

„Juist, juist, dat bedoelde ik ook, maar ziet u, z'n gondel ligt dan ongebruikt, en ik zou . . .”

„Als 't zover is, krijg jij de gondel.”

„Ik dank u zeer, eerwaarde vader, ik dank u zeer en zodra ik weer iets naders weet, kom ik het u dadelijk vertellen!”

„Al goed, Rosso!”

Er klingelde 'n zilveren tafelbel en een bediende verscheen, om Luigi uitgeleide te doen.

Zo snel z'n voeten hem wilden dragen, ging hij naar huis, om met Ursula over z'n gouden toekomst te spreken . . .

Nog diezelfde avond, toen het al geheel donker was, ging Nicco dominee d'Agnola opzoeken.

De dominee zat druk te werken aan z'n preek voor de aanstaande Zondag.

„Hé Loredano,” zei hij vrolijk, „zo laat nog hier, ik had je niet verwacht, maar Maffio is vandaag hier geweest met je boodschap: alles is in orde, hoor.”

Nicco ging zitten op de stoel, die de dominee hem gaf.

„Wat kijk je somber, vriend?” zei de predikant. „Je hebt toch geen moeilijkheden?”

„Ja, dominee, die heb ik juist en daarom kom ik u nu nog opzoeken.”

Toen vertelde Nicco wat Maffio die morgen had gehoord.

„Wat heb ik nu altijd gezegd?” Zo besloot hij zijn verhaal. „Die Luigi is 'n verrader, dominee. Hij heeft zich wel altijd mooi voorgedaan, maar 't is 'n valse broeder en ik ben bang, dat hij onze hele gemeente zal verraden!”

„Kom, kom, Loredano, nu bekijk je de zaak door een veel te zwarte bril. Uit wat Maffio gehoord heeft, behoeft nog niet te volgen, dat Rosso 'n verrader is!”

39

„Ja, ja, dat weet ik, maar zijn die namen juist?”

„Daaraan behoeft de eerwaarde vader geen ogenblik te twijfelen. Eer ik ze Ursula laat opschrijven, heb ik me er goed van overtuigd, dat ze juist zijn. Maar ik moet voorzichtig te werk gaan. 't Is een gevaarlijk werkje, eerwaarde vader en als de ketters vermoeden krijgen . . . die Loredano, de gondelier, u weet wel, vertrouwt me toch al niet!”

„Nee, dat zal wel zo zijn, maar dat hindert ook niet. Wij zullen jou ten allen tijde beschermen. O, en zijn dit de adressen, waar die mensen wonen?”

„Jawel, eerwaarde vader.”

„Geen vergissingen gemaakt, Rosso?”

„Vergissingen zijn beslist uitgesloten, eerwaarde vader.”

„Mooi. Nu is 't bij elkaar al 'n hele lijst, Rosso. Ik heb hoop, dat we die kettergemeente met één slag kunnen uitroeien. Het hof te Rome weet er van en de geloofsrechtters zijn reeds op reis naar Venetië; ze kunnen elke dag hier komen. Zodra ze aangekomen zijn, kunnen we onze slag slaan.”

„Enne . . . als alles goed afloopt, eerwaarde vader?”

„Jij krijgt m'n zegen, Rosso, voor je trouw aan de kerk.”

„Dank u, eerwaarde vader, maar ik bedoel, ik wilde zeggen, ik ben maar een arm man en er is veel gevaar aan verbonden . . .”

„Ja, ja, dat vergeet ik niet; hier heb jij je goudstuk, evenals de vorige malen.”

„Dank u wel, eerwaarde vader.”

Gregtig pakte Luigi het geldstuk aan.

„Maar, ik bedoelde eigenlijk iets anders . . .”

„Wat heb je dan nu nog?” klonk het kort.

„U weet wel, ik heb u onlangs al gezegd, dat Nicco Loredano een heel erge ketter is.”

„De gondelier, meen je?”

38

„Wat moet hij dan bij monseigneur Ratelani gaan doen? Daar gaan u of ik toch immers ook niet heen?”

„Nee, dat is zo, maar z'n vrouw Ursula is nog van 't oude geloof. 't Is toch best mogelijk, dat hij een boodschap voor z'n vrouw moest doen.”

„Dat zou Ursula best zelf kunnen, dominee, ze is lang niet mis!”

„Ik noemde maar iets; er kan best nog een andere reden zijn, waarom hij die geestelijke wilde spreken. Je moet niet dadelijk het ergste denken.”

„Ik hoop dat u gelijk hebt, dominee, maar ik ben heel bang. Heus, die Luigi is niet te vertrouwen; ik heb dat altijd gezegd en nu twijfel ik er helemaal niet meer aan.”

„Kom, kom, misschien valt het nog wel mee. We zijn ten slotte in Gods hand, Loredano; dat moet je nooit vergeten. Zonder de wil van onze hemelse Vader valt er geen haar van ons hoofd!”

„Dat geloof ik ook, dominee, maar daarom moeten we toch uitkijken en voorzichtig zijn.”

„Zeker, dat is onze plicht.”

„Nu, ik heb dominee gewaarschuwd; spreek u er nu eens over met messer Guirlanda of messer Ricetto. Dat zijn voorname heren, die weten er beslist meer van dan ik.”

„Ik zal die heren morgen gaan opzoeken, Loredano,” beloofde de dominee, „we zullen Luigi 'n beetje op 'n afstand houden. 't Kon eens zijn, dat je vermoeden juist is.”

Toen liet hij de gondelier uit.

Door de duisternis van de avond stapte Nicco naar huis, waar moeder Bella hem wachtte met een heerlijk maal gestoofde paling. Maffio had mogen opblijven tot vader terug was, omdat hij voor de tractatie had gezorgd; maar de beide meisjes waren al naar bed. De paling was best, maar Nicco had er toch niet de rechte smaak van.

40

HOOFDSTUK V

De gondelier heeft het heel druk.

„Hoe lang vaar je er nu over, van hier naar de zee, Loredano?” vroeg messer Ricetto op fluisterende toon.
„Als we geen tegenspoed hebben, ongeveer drie kwartier, messer; misschien 'n klein uur. U moet er om denken, dat het nacht is en dat ik heel voorzichtig moet pagaaien, om niet gehoord te worden.”

„Ja, ja, dat begrijp ik; op wie wachten we nu nog?”
„Messer Guirlando is er nog niet,” zei Nicco beleefd.
„Was doodstil aan de steiger, want het was nacht. Door niets werd de stilte gestoord, dan alleen door het klapperen van de vlag boven op de San Marco. Daar woei frank en vrij de rode vlag van Venetië met de gouden leeuw van San Marco er op.

„Als hij maar geen verandering heeft gekregen,” mompelde Ricetto. „We kunnen niet te laat vertrekken, anders ben jij niet op tijd terug.”

„Dat is zo, messer Ricetto, ik moet terug zijn eer er één van de gondeliers bij z'n gondel is en sommigen komen heel vroeg.”

„Juist daarom; Guirlando moest er nu zijn!”
De toren van de San Marco liet een doffe slag horen!

„Eén uur!” zei messer Ricetto, „we moeten nu toch heus vertrekken, Loredano.”

Maar juist toen Nicco het touw wilde losmaken, dook er iemand uit de schaduw van de San Marco op — het was Guirlando.

Gelukkig, nu kon de vaart beginnen.

41

meenteleden waren gevangen genomen en naast het paleis van de Doge waren opgesloten.

Wiens werk was dit nu?
Voor de gondelier stond het vast, dat Luigi hier de hand in had. Geen der andere gemeenteleden achtte hij tot zo iets in staat en Luigi kende nu zo langzamerhand wel al de namen van de Protestanten in Venetië.

Ook de dominee begon aan de eerlijke bedoelingen van Luigi te twijfelen.

Zodra dit vreselijke bericht in de gemeente bekend werd, besloten een aantal aanzienlijken de wijk te nemen naar Istrië, dat aan de overkant van de Adriatische zee lag. Daar wilden ze zich voorlopig schuil houden, om dan vandaar naar een ander land te vluchten, zodra de gelegenheid daarvoor gunstig was.

Ricetto bezat een schip, dat hen zou overbrengen, doch dat schip lag buiten het Lido en hoe moesten ze het bereiken, zonder dat dit bemerkt werd.

Toen bood Loredano aan dit moeilijke werkje op te knappen. Hij zou telkens vier heren met zijn gondel naar het schip brengen. Maar het moest natuurlijk 's nachts gebeuren en in alle stilte, want als de vijanden er achter kwamen, zou de vlucht zeker verijdeld worden.

Bella had gebedd, toen ze van het plan hoorde. 't Was of een bang voor gevoel haar zei, dat Nicco zich daarmee 'n ongeluk op z'n hals zou halen.

Nu, dat geloofde Nicco zelf ook wel, maar daarom wilde hij het toch niet laten.

„We zijn in Gods hand, vrouwtje,” zei hij bemoedigend, „en als het Gods wil is, dat ik voor mijn geloof gevangen genomen wordt, dan hoop ik dit lot geduldig te kunnen dragen.”

„Zeker Nicco, maar o, 't is zo vreselijk; ik moet er niet aan denken, dat ze jou in de gevangenis opsluiten en misschien . . .”

„Vreest niet voor degenen, die het lichaam doden en

43

Guirlando had een geldige reden voor zijn late komst. Er had iemand voor zijn huis heen en weer gelopen en hij had daarom z'n woning niet durven verlaten.

Pas toen die geheimzinnige wandelaar voorgoed weg was, had hij het gewaagd.

„Zijn wij de eerste vier, die vertrekken?” vroeg Guirlando nu aan Ricetto.

„Ja, dit zijn de eersten, die vertrekken. Moge God ons veilig naar Istrië geleiden.”

„Als we maar eenmaal aan boord zijn . . .”

„Kan nog alles mislukken,” vulde Ricetto aan. „'t Is zaak, dat onze vlucht diep geheim blijft. Loredano krijgt enkele moeilijke nachten.”

„Dat is geen bezwaar, messer Ricetto,” meende de gondelier, „ik heb dat graag voor m'n broeders over; als we maar niet gesnapt worden.”

„Daarop is niet veel kans; wie komt er nu 's nachts bij de aanlegplaats; niemand immers. En dan zou het nog heel toevallig zijn als men daar jouw gondel miste, Loredano.”

„Dat is wel zo, maar och, we hebben maar één verrader nodig en Luigi kan best vermoeden krijgen van onze vlucht en eens komen kijken of mijn gondel er wel ligt.”

Er werd verder niet gesproken; ieder was bezig met z'n eigen gedachten.

En die gedachten waren niet van vrolijke aard.

Nicco had het toch bij 't rechte eind gehad.

Luigi was 'n verrader.

Met zekerheid kon men dit nog wel niet zeggen, doch voor de gondelier stond het vast.

Nog maar enkele dagen, nadat Nicco zijn wederbaren aan de dominee was wezen vertellen, was de predikant met een ontsteld gezicht bij de gondelier komen binnenlopen, om te vertellen, dat enkele ge-

42

daarna niet meer kunnen doen, heeft de Heiland immers gezegd?”

Ja, dat was zo, Bella wist het ook wel, maar ach, als het er op aankwam, dan viel het toch niet mee.

Zacht gleed de gondel nu het kanaal San Giovanni Grisostomo uit en het Grote kanaal in, dat naar het Lido leidde. Was dat eenmaal bereikt, dan was het gevaarlijkste deel van de tocht voorbij. Zolang men nog in de stad voer was er altijd een kans, dat men een of andere gondel zou ontmoeten. Maar op het Lido was die kans gering en bij de zee was daarvoor heel geen nood.

„We naderen nu toch ons schip,” zei Ricetto zacht.

„Mij dunkt de schipper zal wel op de uitkijk staan.”

Dat was ook zo.

Toen enkele ogenblikken later de gondel langs het trotse koopvaardij-schip gleed, boog de schipper zich al over de reling, om het touw te grijpen, dat Nicco hem toewierp.

„Die tocht is gelukkig volbracht,” zei Ricetto voldaan. „Ik dank je wel, Loredano; hier, dat is voor je moeite!”

Hij drukte Nicco 'n goudstuk in de hand, maar de gondelier weigerde beslist het aan te nemen.

„Ik heb deze tocht op mij genomen, om de broeders te redden,” zei hij zacht, „en niet om er aan te verdienen. 't Was uit liefde tot Christus, die alles voor ons heeft voldaan, dat ik het deed.”

„Dat weten we wel, Loredano; om geld zou je nooit op deze wijze je leven hebben gewaagd, maar je moet dit nu toch van ons aannemen. Kijk, we geven je alle vier een goudstuk. Berg het geld thuis maar op, als je 't niet dadelijk nodig hebt, misschien komen er later moeilijke tijden, waarin je het hard nodig hebt.”

De vier heren gaven hem nu elk een goudstuk.

Nicco pruttelde nog wel wat tegen, maar liet toch tenslotte het geld in z'n beurs glijden.

44

Toen hij laat in de nacht thuis kwam, lag Bella nog wakker. Ze had geen oog dicht kunnen doen, verklaarde ze, zó had de angst haar te pakken gehad. Maar toen Nicco er eenmaal was en vertelde, dat alles best was afgelopen, sliep ze ook zó.

De volgende nacht echter moest de gondelier weer dezelfde gevaarlijke tocht maken en ofschoon hij zodoende 's nachts weinig sliep, moest hij toch overdag op zijn gondel zijn en passagiers vervoeren. Hij moest er voor zorgen, dat hij geen reden tot argwaan gaf.

Op 'n middag zat hij in z'n gondel z'n sober middagmaal te gebruiken, vlak bij de aanlegsteiger, toen Luigi kwam aanwandelen.

Hij maakte 'n praatje over het weer en vroeg toen zo langs z'n neus weg: „Zeg Nicco, heb jij er enig begrip van, wat voor een schip er op de rede ligt? 't Moet er al enige dagen liggen.”

„Die koopvaarder, bedoel je?”

„Ja juist, die bedoel ik.”

„Ik denk dat-ie op 'n gunstige wind wacht, Luigi. Zodra die er is zal hij er wel van door gaan, denk ik.”

„Zo, denk jij dat; ik begrijp niet, dat je niet eens bent gaan kijken of er geen vrachtes te varen zijn van of naar dat schip!”

„Bijna al de gondeliers zijn er al geweest, man, en allemaal voor niets. Wou je hebben, dat ik ook m'n neus nog eens ging stoten?”

„Welnee, als jij zeker weet, dat er niets te verdienen valt, was je wel mal als je voor niemand naar de rede pagaaide.”

„O, dat zou ik ook denken!” meende Nicco.

Hij hoopte van harte, dat die vervelende Luigi nu maar doorliep, waar bemoeide hij zich mee?

Maar Rosso scheen wonder op zijn gemak.

Hij kwam nog wat dichterbij de gondel staan en

had men er op aangedrongen, dat hij ook naar Istrië zou vluchten, daar zou hij veilig zijn en als de storm geluwd was, kon hij weer terugkeren.

Tenslotte was hij voor de aandrang bezweken en had hij besloten de wijk te nemen.

Deze nacht zou hij vertrekken.

Nicco trof het bijzonder.

Hij behoefde deze keer bijna niet te wachten.

Nog maar goed en wel was hij in de gondel of daar kwamen de drie heren, een voor een aanwandelen. De dominee kwam het laatst.

Zodra die binnenboord was, maakte Nicco het touw los en juist zou hij afstoten, toen hij op de wal een stem hoorde, die hem bijna deed verstijven van schrik:

't Was de stem van Luigi.

„Als jij niet rijk wordt, wordt niemand rijk, Nicco,” zei Rosso, „midden in de nacht passagiers vervoeren, dat geeft dubbel geld. En 't is nog groot volk ook, zie ik wel. Mensen nog an toe, de dominee is er ook bij. Nu een uitstapje kan geen kwaad. Dominee heeft het ook zo druk. Jij hebt gelijk, Nicco, je hebt een vrouw en kinderen, je moet verdienen wat je kunt, man, en alles op 'n eerlijke manier!”

„Zo denk ik er ook over, Luigi,” meende Nicco, „als het zo druk blijft, zal ik een knecht moeten nemen en dan kom ik om jou.”

„Dank je wel, Nicco, ik ben liever kleine baas, dan grote knecht, geloof me maar vrij!”

De gondel was nu al te ver het water ingegleden, om nog verder een gesprek te kunnen voeren.

„Wat moet die Luigi daar, Loredano?” vroeg de dominee, toen ze in het kanaal waren.

„Spionneren natuurlijk, dominee! Geloof maar vrij, dat hij morgen vroeg naar monseigneur Ratelani gaat, om te vertellen, wat hij gezien heeft.”

„Dat kan nog lelijk voor je worden, Nicco,” meende

vroeg toen op vertrouwelijke toon: „Zeg Nicco, jij legt toch 's avonds je gondel wel goed vast?”

„Wel natuurlijk man; 't hangslot gaat er elke avond stevig aan, hoor, wees daar gerust op. Hoe kom je daar nu bij?”

„Och, zo maar; ik ben een paar maal 's nachts langs de steiger gekomen en beide keren miste ik jouw boot. Dat vond ik gek. Ik meende, dat de een of de ander 's nachts met jouw gondel tochtjes ging maken, begriep je en ik dacht zo, ik moet toch Nicco eens waarschuwen als ik hem zie.”

„Ik dank je wel voor je goeie zorgen, Luigi, ik zal vanavond het slot nog eens extra goed nakijken. Maar kom, ik heb m'n hapje op en ga zien of ik nog wat verdienen kan. Gegroet Luigi!”

„Ook gegroet!” klonk het stug.

Nicco stootte de gondel vlug af en sierlijk gleed het bootje het kanaal in.

„Zo'n rakker,” bromde de gondelier, „dat loopt 's nachts ook al te spionneren. Ik mag wel geducht op m'n tellen passen. Gelukkig, ik maak van nacht m'n laatste tocht. Nog drie heren moet ik overbrengen, dan kan de koopvaarder vertrekken.”

Nicco was wel zo slim er thuis niets van te vertellen. Waarom zou hij Bella onnodig ongerust maken; de goede vrouw had toch angst genoeg en ze was wat blij, dat het vannacht de laatste keer zou zijn.

Toen Nicco die nacht weer naar de steiger bij de San Marco ging, bonsde zijn hart in z'n keel. Hij wist bijna zeker, dat Luigi ergens in 'n verborgen hoekje naar hem zou staan loeren.

Vannacht moest hij nog drie mannen wegbrengen.

De dominee was er ook bij.

Francisco d'Agnola had er beslist niet van willen weten. Hij stond er op in Venetië te blijven, juist thans, nu de vervolging was losgebroken. Maar van alle kanten

46

Tasano, één der andere heren. „Je kunt er door in moeilijkheden komen. Ik zou zeggen, laat je gondel straks maar drijven en ga met ons mee naar Istrië, daar zul je veilig zijn.”

„En m'n vrouw en kinderen dan?” vroeg Nicco.

„O, die laten ze wel met rust; 't is natuurlijk om jou te doen!”

Maar de gondelier schudde vastberaden het hoofd.

„Ik denk er niet aan, messer, ik ga terug; mijn leven is in Gods hand en 't is mijn plicht, dat ik bij Bella en de kinderen blijf, om voor hen te zorgen.”

„En als je dan gevangen genomen wordt?”

„Dan hoop ik, dat God mij genadig zal zijn, messer,” antwoordde de gondelier.

Er werd verder weinig meer gesproken.

Zonder ongelukken werd de koopvaarder bereikt.

De laatste drie waren nu ook aan boord; in 't geheel had Loredano nu drieëntwintig vluchtelingen naar het schip gebracht.

Nauwelijks was de gondelier weer op de terugweg of de koopvaarder hees de zeilen en zette koers naar Istrië.

Veilig bereikte Nicco zijn huis, maar met 'n bezwaard hart. De moeilijke opdracht was nu achter de rug. Alles was goed afgelopen en Bella had in een verborgen hoekje van haar kast drie en twintig goudstukken liggen en toch, en toch . . .

Die nacht, toen hij weer veilig in bed lag, had Nicco God gedankt, voor het welslagen van het plan. Hij had ook gebeden of de vluchtelingen veilig de begerde haven mochten bereiken en hij had God gesmeekt of hij zich over hem en zijn gezin wilde ontfermen.

Daarop was hij gerust gaan slapen. Wat er ook gebeurde, dat wist Nicco heel vast, God zou over hem waken en de vijanden zouden hem niet meer kwaad kunnen doen dan de Heere toeliet.

48

En toch bleef hem 'n onzichtbare last drukken. Hing er een dreigende wolk boven z'n hoofd?
Nicco geloofde het vast.
Nu zou Luigi zeker z'n slag proberen te slaan, daar- aan twijfelde de gondelier geen ogenblik.

49

Stefani en Nicco waren goede buren al spraken ze elkaar zelden.
Daarom was Nicco wel wat verwonderd, toen hij z'n buurman op zich zag afkomen.
„Wat zou Stefani nu hebben?” dacht de gondelier.
Maar hij kwam dat nog niet dadelijk te weten, want de buurman begon doodkalm een praatje over het weer en over allerlei onverschillige zaken, waarvoor Nicco op dat ogenblik eerlijk gezegd weinig aandacht had.
Toen opeens vroeg hij op de man af: „Je hebt het de laatste week nog al druk gehad, is het niet, buurman?”
„Ja, nogal tamelijk,” bromde Nicco.
„Ben je alle nachten aan 't paling vangen geweest?” informeerde Stefani met 'n lachend gezicht.
„Aan 't paling vangen? Hoe kom je er bij, buurman?”
„Och zomaar, ik wilde zeggen: dat is nog al een gevaarlijk werkje bij nacht. Zoiets moet je liever overdag doen.”
„Ja, daarin heb je gelijk,” zei Nicco en tegelijk dacht hij: waar wil die Stefani toch op af. Hij heeft vast iets te zeggen, waarmee hij niet voor de dag durft te komen.
„Kom, Stefani, ik ga er van door, hoor, m'n gondel wacht, ik ga proberen wat te verdienen.”
Hij deed of hij wilde doorlopen, maar toen ineens kwam Stefani heel dicht bij den gondelier staan en fluisterde hem in 't oor: „Niet weer doen, wat je deze week gedaan hebt, buurman, er dreigt gevaar.”
„Gevaar? Hoe zo?”
„Nu ja, misschien heb ik het mis; ik hoop het, maar het kan gebeuren, dat men precies zal willen weten waar je 's nachts met je gondel bent geweest. Ik wil alleen maar zeggen, dat je als er iets gebeurt, niet bang hoeft te zijn voor Bella en de kinderen. Daar zullen m'n vrouw en ik voor zorgen!”
„Ik... ik dank je wel, Stefani, maar ik hoop toch...”
„Ja, natuurlijk, ik hoop ook, dat het niet nodig zal

51

HOOFDSTUK VI

Luigi Rosso slaat z'n slag.

De volgende morgen was Nicco niet zo vroeg wakker als anders.
Wat hem nog nooit van z'n leven was overkomen, was nu gebeurd: de gondelier had zich verslapen.
Dat was heus geen wonder!
Hoeveel nachten was hij nu al in de weer geweest?
Goed geteld: zes nachten.
En deze laatste nacht had het heel lang geduurd, eer hij de slaap kon vatten. De zorg, om wat misschien spoedig zou kunnen gebeuren, had hem de slaap uit de ogen gedreven.
Zó kwam het, dat hij zich versliep.
Bella was wel op tijd wakker geworden, maar toen ze merkte, dat Nicco nog zo lekker sliep, had ze hem stil laten slapen.
„Laat hem maar slapen,” dacht ze, „hij heeft het heus wel nodig. Foei, wat 'n werk is dat geweest.”
Juist toen Nicco die morgen z'n woning verliet, om naar z'n gondel te gaan, was de oude Stefani op hem toe komen lopen.
Stefani was een buurman van Nicco.
De man was goed Rooms; hij moest van de ketterij niets hebben, maar van kettervervolgning moest hij nog veel minder hebben.
„Ik ben een vrije Venetier,” zei hij altijd, „en ik meen, dat ieder vrij moet zijn in de manier, waarop hij God wil dienen.”
50

zijn, maar als er toch eens iets met je mocht gebeuren, heb dan maar geen zorg voor je gezin. Ik zal er over waken; God en de heiligen mogen me helpen.”
Hij sloeg een kruis, terwijl hij dit zei: maar Nicco kon daarvan nu niets zeggen. Hij was te ontroerd door wat hij had gehoord. Deze man was Rooms, dat was waar, maar hij toonde nu, dat hij toch bovenal 'n Christen wilde zijn. Nicco drukte hem hartelijk de hand en bedankte hem.
„God moge 't je lonen, Stefani,” zei hij.
Toen draaide hij zich om en ging heen.
In de deur zag hij Bella nog staan, met Rosa naast zich. Bella zwaaide hem 'n vaarwel toe en het meisje riep: „Brengt u weer lekkere paling mee, vader?”
„Als ik ze maar vangen kan, hoor, Rosa, dan zal je ze hebben!” riep hij terug.
Precies om twaalf uur was Maffio die middag bij de aanlegsteiger, om z'n vader het pannetje met eten te brengen.
De grote klok van de San Marco had juist twaalf uur geslagen, toen hij er aan kwam.
„Ik ben mooi op tijd,” mompelde de jongen.
Vlug liep hij de steiger langs, om z'n vader te zoeken.
Ha, daar lag de gondel al!
Maar wat was dat nu?
De gondel lag netjes aan de steiger gebonden, doch Nicco was nergens te zien.
„Wat gek, dat ik vader niet zie; ik ben toch precies op tijd!”
Onwillekeurig keek hij nog eens op de klok; ja zeker, hij vergiste zich niet; 't was net twaalf uur.
't Gebeurde wel vaker, dat vader er niet was, maar dan was de gondel er ook niet. Vader was dan nog niet terug van een reisje met een passagier.
Maar nu was de gondel er wel en vader was er niet. Daar begreep Maffio niets van.
52

Hij klauterde de gondel in en ging op de bank zitten. Misschien was vader even naar de Piazzetta gelopen, om een boodschap te doen.

Goed, dan zou hij rustig wachten, totdat vader terug was.

't Begon al mooi naar half een te lopen en Loredano was er nog niet. Nu begreep Maffio er niets meer van.

Opeens zag hij een bekend gezicht: Luigi Rosso stond op de wal.

„Hé Rosso, weet jij ook waar vader is?” vroeg Maffio.

„Precies zeggen, waar hij op 't ogenblik is, kan ik niet, Maffio,” zei Luigi met 'n grins, „maar wel weet ik, dat je vader voorlopig niet terug zal komen.”

„Waar is hij dan heengegaan, Rosso?”

„Heengegaan is hij nergens, ze hebben hem ergens teengebracht!”

De ogen van Maffio werden opeens heel groot. Hij scheen te begrijpen, wat die man daar op de steiger bedoelde en haperend vroeg hij: „Toch niet naar de gevangenis?”

„Precies geraden, Maffio, je vader zit in de gevangenis en ik denk, dat hij daar voorlopig wel niet uit zal komen.”

„Maar wat voor kwaad heeft vader dan gedaan?”

„Hij is een ketter, dat weet je toch wel?”

„Maar dat ben jij toch immers ook, Luigi?”

„Welnee, jongen, ik ben wel wijzer, ik heb maar net gedaan alsof . . .”

„Zo, dus je meende het niet, als je met ons naar de kerk ging, nu dan ben jij een lelijke verrader!”

„Ho, ho, een beetje kalm, vriendje, wacht, ik zal eens bij jou komen!”

„Dat zul je niet!” schreeuwde Maffio, „jij blijft van vaders gondel af!”

Meteen sprong hij op, rukte het touw los en gaf de gondel een fikse duw, zodat hij het kanaal in schoof. „Die brutaliteit zal ik jou gauw genoeg afleren!” schreeuwde Luigi hem na, „die gondel is voortaan van mij, begrepen?”

Maffio hoorde al niet meer, wat Luigi hem nog allemaal nariep.

Als verpletterd zat hij daar in de gondel, met z'n hoofd in z'n handen. Hij dacht er niet over om de pagaai-stok te grijpen; de boot dreef maar zo met de stroom mee, zonder dat Maffio er op lette, waar hij heen ging.

Vader zat in de gevangenis! Dat vreselijke bericht hamerde maar steeds in z'n hoofd.

Verschrikkelijk toch!

Wat zou moeder bedroefd zijn en Rosa en Lisa. Vader in de gevangenis, omdat hij een ketter was!

O, misschien maakten ze vader nu wel dood!

Dat gebeurde zo vaak met kettters. Hier in Venetië was het nog nooit gebeurd, maar op andere plaatsen wel; dat wist Maffio heel zeker.

„Hé, kijk uit alsjeblieft!” werd er opeens geroepen. Maffio schrok op.

Hij zag hoe z'n gondel dwars voor een andere boot lag. De gondelier kon niet verder en beduidde hem boos, dat hij uit de weg moest gaan.

Dadelijk greep Maffio de pagaai-stok en dreef de gondel opzij, zodat de boze gondelier kon passeren.

„Wat doen zulke kleine jongens ook in 'n gondel,” bromde de man, „daar komen niets dan ongelukken van!”

„Kleine jongens!” mopperde Maffio voor zich heen, „man, ik kan zeker net zo goed pagaaien als jij!”

Hij begon opeens vlug met de stok te werken, doch enkele ogenblikken later hield hij er mee op. „Waar vaar ik eigenlijk heen?” dacht hij. „Vader is er niet; 54

de passagiers zullen zeker niet met mij mee durven; ik noest eerst maar naar moeder gaan; zij zal niet begrijpen, waar ik blijf.”

Vlug voer Maffio nu naar de steiger terug. Gelukkig, Luigi was er niet meer.

Hij legde de gondel goed vast, deed het slot er op en stak het slueteltje bij zich.

Met lood in de schoenen ging hij naar huis.

Hij zag er vreselijk tegen op, dat hij nu aan moeder net ontzettende nieuws zou moeten vertellen.

Toen hij binnenkwam zat buurman Stefani bij de tafel en moeder schreide.

„Moeder weet het al,” dacht Maffio en even gaf hem dit een gevoel van blijdschap. Hij besefte nu, dat hij het onmogelijk aan moeder zou hebben kunnen zeggen.

„Waar ben je toch zo lang gebleven, Maffio?” vroeg Bella.

Toen barstte de jongen in tranen uit en vertelde alles, wat er het laatste uur was gebeurd.

„En nu wil die lelijke Luigi de gondel hebben,” snikte hij. „Hij riep het me na toen ik weg voer, dat hij nu gauw genoeg gondelier zou zijn.”

„Dat zal nog wel even duren, Maffio,” verzekerde Stefani met rustige stem. „Luigi is al wel bij monseigneur Ratelani geweest, om over de gondel te spreken. Hij meende, dat hij daarop nu recht had, maar dat is verkeerd uitgepakt. Ik ben ook bij monseigneur geweest en die gondel blijft beslist van jullie zolang je vader in de gevangenis zit. Kan jij al met de pagaai-stok omgaan?”

„O, heel best, messer Stefani, haast net zo goed als vader; ik ben heel vaak met vader meegeweest moet u denken. Onlangs nog, toen we zoveel van die lekkere paling hebben gevangen, weet u nog moeder?”

Bella knikte maar eens.

„Nu, goed dan,” besliste Stefani, „als jij zo goed

met een gondel kunt varen, kun je er ook wel op uitgaan om vrachties te varen. Op die manier kun je nog wat voor je moeder verdienen.”

„Dat was ik al van plan, buurman.”

„Goed zo en dan heb ik je nog wat te zeggen, Maffio, zodra jij lastig gevallen wordt door die Luigi kom je bij mij, hoor. Hij moet van je gondel afblijven; hij heeft er niets over te zeggen. Dat valt hem wel verschrikkelijk tegen, want hij had gehoopt, dat hij nu ineens z'n slag zou kunnen slaan, maar dat is mis; hij blijft van de gondel af!”

„Nu moeder, dat is prachtig, vindt u niet? Hooft u wel wat messer Stefani zegt? Luigi heeft met onze gondel niets te maken en ik zal proberen geld voor u te verdienen.”

„Je bent een beste jongen, hoor, Maffio,” zei Bella zacht.

Buurman Stefani vertrok weer, na nog eens de verzekering te hebben gegeven, dat de vrouw van de gondelier altijd op hem rekenen kon.

Toen hij weg was, barstte Bella in tranen uit. Zolang de buurman er was, had ze zich goed gehouden, maar nu liet ze haar tranen de vrije loop.

„O kinderen, kinderen,” snikte ze, „het is zo verschrikkelijk, nu zien we je vader misschien nooit weer!”

„Maar vader zal toch wel weer uit de gevangenis komen, moeder; vader heeft toch geen kwaad gedaan?”

„Gelukkig niet, Maffio. Het enige wat vader heeft misdaan is, dat hij God wilde dienen zoals Hij dat in Zijn Woord heeft bevolen. Zoiets mag thans niet in Venetië. En wie dat toch doet wordt in de gevangenis gezet en misschien wel ter dood gebracht.”

„Maar vader heeft ook die drie-en-twintig heren helpen ontvluchten, zou het daarvoor misschien zijn, dat ze hem gepakt hebben?”

„Denkelijk wel; Luigi zal er achter gekomen zijn en het verraden hebben.“

„Die lelijke kerel!“

„Stil Maffio, 't is voor Luigi jammer genoeg, dat hij zo verblind is en z'n vrouw helpt hem daarbij nog.“

„Die Ursula, de beeldjeskoopvrouw, meent u?“

„Ja, zeker, dat is Luigi's vrouw. Stefani zei, dat Ursula Luigi er toe heeft aangezet. Ze had iets uitgelaten tegenover Stefani.“

De buurman heeft vanmorgen vader nog gewaar-
chuwdd, toen hij naar de steiger ging, maar och, toen
was het al te laat.“

Die dag kwam er niets meer van, om met de gondel
te gaan varen. Maffio bleef stil bij moeder thuis en proe-
eerde haar zoveel hij kon moed in te spreken. Doch
de volgende dag, heel vroeg al, ging hij op pad. Hij was
de eerste van al de gondeliers en er stonden juist twee
ieren, die naar 't andere eind van de stad gebracht
wilden worden.

Dat trof Maffio buitengewoon goed.

Nu kon hij dadelijk aan 't geld verdienen voor z'n
noeder.

Onderweg voeren ze langs het Doge-paleis en een der
ieren zeide: „Dat gebouw naast het paleis is de ge-
vangenis immers?“

„Ja,“ zei de ander, „dat heb je goed, dat is de ge-
vangenis; 't is een vreselijk gebouw.“

Maffio hoorde het hem duidelijk zeggen.

Schuw keek hij naar het grote, sombere gebouw.

„Zo, is dat nu de gevangenis,“ dacht hij, „dan zit
daar nu mijn arme vader. Wist ik nu maar precies wáár
hij zit, misschien kon ik dan met hem spreken. Maar het
gebouw had zoveel luchtgaten en alle leken ze op elkaar.
De gevangenen konden er natuurlijk niet door kijken,
daarvoor zaten ze te hoog. Hoe zou hij nu ooit kunnen
uitvinden waar vader zat?“

„Dat gebouw is de
gevangenis.“

Maffio besloot daar eens goed over na te denken.
Ziezo, de heren waren waar ze zijn moesten.

Ze betaalden de vracht en bedankten Maffio, dat
hij hen zo gauw over gebracht had.

Vlug pagaaide de jongen terug.

Hij wilde weer langs de gevangenis varen, dan kon hij
dat gebouw eens goed opnemen.

Zo, daar was het; langzaam varen nu.

Maffio zag, dat het aan alle zijden door water was
omringd. Tussen het paleis van de Doge en de ge-
vangenis, hoog in de lucht, was een overdekte brug
aangebracht.

Maffio zuchtte diep, toen hij er langs voer.

„Vader moest het eens weten,“ dacht hij, „dat ik
hier nu met de gondel langs vaar.“

Die dag had hij af en toe iemand te vervoeren en
oen hij eindelijk 's avonds naar huis ging, had hij aardig
wat geld verdiend.

„Kijk eens, moeder, dat is goed gegaan vandaag,“
zei hij, toen hij thuis kwam en het geld op tafel neer-
elde, „als het alle dagen zo gaat, behoeven we vast geen
onger te lijden!“

Bella pakte haar jongen beet en kuste hem op alle
zij z'n wangen.

„Je bent mijn eigen lieve Maffio, hoor,“ zei ze dan.

Maffio was er niet weinig trots op, dat moeder dit
zeide. Hij wilde nu graag tegen moeder ook wat vriende-
lijks zeggen en omdat hij werkelijk niet wist, wat hij
zo gauw zeggen moest, zei hij maar: „Nou moeder,
die lelijke Luigi heeft het toch lekker mis gehad, niet?
Hij dacht met vader te verraden eens goed z'n slag te
slaan, maar dat was mis. Ik zal, zolang vader weg is,
wel voor de gondel zorgen en hij blijft er af, hoor!“

HOOFDSTUK VII

Vaders lied.

't Ging best met Maffio, hij werkte wat hij kon!

Elke dag ging hij trouw naar z'n gondel en er ging
bijna geen dag voorbij, dat hij niet enkele mensen te
vervoeren had. Hij had er zelf veel schik in en begon
zich al 'n echte gondelier te gevoelen. Nu en dan kwam
hij ook weer langs de gevangenis, maar dan was z'n
vrolijkheid ineens verdwenen, dan keek hij verdrietig
en zuchtte hij: ik wou toch, dat ik eens wist, waar vader
zat, misschien kon ik dan wel met hem praten.

Op een avond was hij vroeger thuisgekomen dan
gewoonlijk en toen hij gegeten had nam hij z'n mando-
line en begon er op te spelen. Dat had hij nog niet ge-
daan, sedert Nicco gevangen genomen was.

„Wat doe je nu, Maffio, ga je nu muziek maken?“
vroeg Bella.

Er klonk een zacht verwijt in haar stem en dat ont-
ging aan Maffio niet.

„Maar ik ga geen vrolijke deuntjes spelen, moe-
der,“ verdedigde hij zich dadelijk. „Ik wilde alleen
maar het lied proberen te spelen, dat vader zo dik-
wijls zingt, u weet wel. Och, helpt u me even, toe,
wilt u?“

„Maar kind, moeder is nu heel niet in 'n stemming
om te zingen, dat begrijp je toch wel?“

„'t Is me alleen maar om vaders lied te doen, moeder,
ik weet niet zeker of ik het wel goed kan spelen en
zingen, och toe, zingt u het even voor?“

„Nu, toe dan maar,“ zei Bella, „'t is ook een heel
60

mooi lied, 't is je vaders lievelingslied; we zongen het samen talloze keren."

Daarop begon ze te zingen:

*„Wij staan thans in de laatste strijd;
het gaat om dood of leven.
Blijf trouw de Heer der heerlijkheid;
Hij zal u niet begeven.
De oude wereld stort ineen
en Jezus' Christus' Rijk alleen
zal uit haar puin verrijzen."*

Dapper had Maffio meegezongen.

„Ja, nu ken ik het weer, moeder, zal ik het eens op m'n mandoline naspelen?"

Dadelijk greep hij in de snaren en zachte muziek klonk door de kamer.

„Dat kun je nog best, hoor, Maffio, het valt me mee; je hebt het in zo lang niet gehoord, ik dacht, dat je het wel vergeten zou zijn."

„Nee, dit versje ken ik nog heel goed, moeder, maar het tweede, dat ben ik vergeten. Als u dat nog eens wilt voorzingen, misschien ken ik het dan dadelijk weer."

Nu begon Bella het tweede couplet te zingen, Maffio luisterde als een vink. Hij kende het wel gedeeltelijk maar toch niet goed genoeg, om het te kunnen zingen.

Helder klonk moeders stem door de kamer, toen zij voor haar jongen vaders lied zong:

*„Met majesteit en heerschappij
zal Jezus wederkomen.
Hooft de bazuin stoot! 't Wereldtij
heeft thans een eind genomen.
Blijft allen trouw! Geen voetbreed wijkt!
Laat Hij — of ook uw moed bezwijkt —
aan 't eind u staande vinden."*

61

vader vertellen, hoe het met ons gaat en misschien heeft vader ook wat te zeggen."

„Dat wordt door anderen gehoord, Maffio en dan zullen ze je wegjagen of ook oppakken."

„Geen nood, moeder, alles wat ik wil zeggen, zing k, net of het een versje is."

„Och, malle jongen, hoe kan dat nu, je maakt me naar wat wijs," zei Bella, „ga nu maar gauw slapen, hoor!"

Maffio kroop met 'n hoofd vol plannen in z'n bed. Hij had er schik van, dat hij z'n moeder nu toch aan het lachen had gemaakt; al in geen dagen had moeder gelachen en dat vond hij zo naar.

Maar als Bella gemeend had, dat het maar een grapje was van Maffio, dan had zij zich toch vergist, want het was de jongen volle ernst.

'n Paar avonden later kwam hij met z'n verzoek voor de dag. Hij wilde er zodra als het nacht was met de gondel op uit. Verdwalen zou hij niet, want hij wist precies waar de gevangenis stond en hij was van plan vaders lied net zo lang te zingen, totdat hij hoorde, dat vader begon mee te zingen.

Bella had nog al haar best gedaan, om hem het plan uit het hoofd te praten, doch daar was geen beginnen aan. Maffio had dit nu zo vast in z'n hoofd gezet; hij wilde beslist z'n vader gaan opzoeken. Vader zou het zeker heerlijk vinden eindelijk eens wat van thuis te horen.

Toen Loredano in de gevangenis werd gebracht, had hij zich niet voorgesteld, dat dit een aangenaam verblijf zou zijn.

Maar de werkelijkheid overtrof nog verre de voorstelling, die hij er zich van had gemaakt.

Het was een lage gewelfde kelder, waarin hij gebracht werd. Licht en lucht kwamen slechts binnen

63

„Mooi, hè moeder?"

„Ja, kind, dat is 'n mooi lied; 't is geen wonder dat je vader dat zo graag zingt. Hij zal het nu in de gevangenis zeker ook nog wel eens zingen. Dat zal hem zeker bemoedigen!"

De hele avond zat Maffio zich met z'n mandoline te oefenen in het zingen van dat ene lied. 't Leek wel of er geen andere liederen meer uit de snaren gehaald konden worden, dan alleen vaders lied.

Voor hij naar bed ging kende hij de beide verzen geheel van buiten en zonder één fout kon hij ze spelen.

„Moeder, weet u wat ik van plan ben?" vroeg hij vóór hij naar bed ging.

„Nee kind, hoe kan ik dat weten?"

„Nu, dan zal ik het u zeggen; ik wil proberen te vinden waar vader ergens zit in de gevangenis."

„Maar Maffio, dat is immers onmogelijk!"

„Dat is helemaal niet onmogelijk, dat kan juist heel best moeder, geloof me maar!"

„Hoe wil je dat dan doen, jongen?"

„Wel moeder, moet u eens horen, wat ik van plan ben. Ik heb heel lang over 'n middel nagedacht en nu heb ik er eindelijk een gevonden. Ik ga onder elk venster vannacht vaders lied zingen. Onder één van al die kijkgaten zal vader natuurlijk liggen. Misschien kan hij niet slapen. Welnu, als hij dan z'n lievelingslied hoort zingen en spelen, begint hij vast mee te zingen en dan weet ik meteen waar vader zit."

„Maar als je dat weet, Maffio, wat geeft dat dan nog, je kunt immers toch vader niet uit de gevangenis redden?"

„Nee natuurlijk niet, moeder, dat kan ik niet, de muren zijn veel te dik en die luchtgaten zitten zo hoog, nee, daar kan niets van komen."

„Nu, maar wat wil je dan?"

„Wel, ik kan elke avond naar de gevangenis gaan en

62

door een tralievenster in de deur en een in de buitenmuur, doch deze beide vensters waren volstrekt onvolgende, om de lucht in de cel fris te houden. Er hing dan ook zulk 'n benauwde lucht, dat Nicco de eerste ogenblikken dacht er te zullen stikken. Langs de zijmuur lagen enkele stromatten, die als slaapplaats moesten dienst doen. Bij het schemerig licht, dat er in het hok hing, zag Nicco vaag de gestalten van enkele mensen, die zich op de stromatten hadden uitgestrekt.

„Je bent hier niet alleen," bromde de cipier, „ik heb er al meer van jouw soort in deze kelder opgeborgen. We krijgen het hier druk met de kettens; nu, je zoekt wel een plaatsje op!"

Dreunend viel de zware deur dicht achter de gondelier. Schuifelend liep hij de cel door tot hij bij een mat kwam, die nog ongebruikt was. Daar legde hij zich neer.

Hij was zo versuft door de zware slag, die hem daar zo opeens had getroffen, dat hij in het minst geen lust gevoelde kennis te maken met de andere gevangenen. Eerst moest hij aan de vreselijke gedachte wennen, dat hij nu om des geloofs wil zat opgesloten in deze sombere gevangenis.

Toen hij een paar uur half versuft op z'n mat had gelegen, voelde hij zich zacht op z'n schouder tikken.

„Is u niet Nicco Loredano, de gondelier?" vroeg 'n vriendelijke stem.

„Ja zeker, dat ben ik, maar hoe kent u me? Wie is u, ik kan me niet herinneren u ooit te hebben gezien."

„Maar dat heb je mis, vriend; we hebben samen dikwijls geluisterd naar de predikatie van dominee d'Ag-nola."

„Best mogelijk, maar ik ken je toch niet," hield Nicco vol.

„Ik ben Ottoboni, de verver; weet je niet meer, dat ze me dwingen wilden mijn kind Rooms te laten dopen?"

64

ik heb dat geweigerd en daarom ben ik toen opgesloten; ik zit hier nu al bijna twee maanden."

„Zeker, zeker, nu weet ik het weer heel goed; 't is hier zo donker, dat ik je niet herkende. Ik ben blij, dat ik hier een geloofsgenoot aantref," zei Nicco.

„Ik ook, kom laten we op die stenen bank daar gaan zitten; ik ben heel nieuwsgierig wat van onze gemeente te horen."

„Nu, veel goeds kan ik je niet vertellen, Ottoboni," zei de gondelier. „De gemeente dreigt door de vervolging geheel uit elkaar geslagen te worden!"

„En hoe is het met dominee d'Agnola?"

„Die is gevluht!"

„Gelukkig; ik was zo bang, dat die goede man ook hier in deze gevangenis zou zuchten; ik kan je niet zeggen, hoe blij ik ben, dat hij ontkomen is. Hoe is dat gegaan, Loredano?"

Nicco vertelde nu dat drie-en-twintig van de vooraamste gemeenteleden met een koopvaardijship varen gevluht naar Istrië en dat hij ze met z'n gondellen naar dat schip had gebracht. Hij vertelde nog veel meer aan Ottoboni; van Luigi, de verrader, en van Jrsula, z'n vrouw, die beeldjes en reliquieën vercocht.

„Dat die Luigi een verrader zou zijn, heb ik altijd wel gevreesd," zei Ottoboni. „'t Was wel aan de man te zien, dat hij het niet eerlijk meende."

„Zo dacht ik er ook over, en ik heb dat ook aan dominee d'Agnola gezegd, maar de dominee geloofde me niet. Hij dacht dat ik te achterdochtig was. Had hij naar mijn waarschuwingen geluisterd."

Het was voor Nicco een hele troost, dat hij in z'n enkele geloofsgenoten had aangetroffen. Behalve Ottoboni waren er nog een paar en nu konden ze elkaar vemoedigen en troosten. Als er een moedeloos dreigde

65

De Gondelier van Venetië.

Als hij zijn woord maar kan houden, dacht hij dan weer. De vijanden zijn zo machtig, misschien zorgen zij er wel voor, dat Stefani niets voor Bella doen kan.

Plotseling schrok hij op.

Wat was dat nu? Hoorde hij daar zingen?

Maar dat was toch onmogelijk! 't Was immers midden in de nacht. Wie zou daar buiten nu aan 't zingen zijn? Hij kneep zich in de arm, om zich er van te overtuigen, dat hij heus wakker was. Ja werkelijk, hij sliep niet, naar was klaar wakker. Nu, maar dan kon hij zich ook onmogelijk vergissen. Hij kende het lied ook, dat daar net een heldere, klare stem werd gezongen. 't Was nog wel zijn lievelingslied:

*„Wij staan thans in de laatste strijd:
het gaat om dood of leven.
Blijf trouw de Heer der heerlijkheid,
Hij zal u niet begeven!
De oude wereld stort ineen
en Jezus Christus' Rijk alleen,
Zal uit haar puin verrijzen."*

Met open mond had Nicco naar het zingen van dit lied geluisterd. Een heerlijk gevoel doorstroomde hem. „O Heere, ik dank u, ik dank u voor deze troost!"; ruchtte hij.

En toen de heldere stem daarbuiten het tweede vers aanhief, begeleid door een mandoline, toen sprong Nicco op, ging onder het luchtgat staan en zong met aperende stem mee:

*Met majesteit en heerschappij
Zal Jezus wederkomen,
Hooft de bazuinstoot! 't Wereldtij
heeft thans een eind genomen!
Blijft allen trouw! Geen voetbreed wijkt!
Laat Hij — of ook uw moed bezwijkt —
Aan 't eind u staande vinden!*

67

te worden, trachtten de anderen hem met woorden uit de Bijbel weer op te beuren.

Zo verliepen de dagen, die Nicco in de gevangenis doorbracht, niet zo somber als hij had gevreesd. Toch was hij vaak bedroefd als hij aan z'n goede Bella dacht en vooral 's nachts, wanneer hij niet slapen kon, dacht hij veel over z'n vrouw en kinderen en dan liepen hem de tranen langs de wangen.

Af en toe kregen de gevangenen bezoek van twee Dominicaner-moenniken, die kwamen proberen de ketters tot andere gedachten te brengen.

Die bezoeken waren voor de gondelier echter martelingen. De moenniken stelden hem voor, zijn ketters geloof af te zweren, dan zou hij dadelijk weer in vrijheid gesteld worden en naar vrouw en kinderen kunnen terugkeren. De verleiding was groot, doch Nicco bezweek er toch niet voor, evenmin als zijn vrienden.

„Wie vrouw of kinderen liefheeft boven Mij, is mijns niet waardig!" Deze woorden van de Heiland bracht hij zich telkens in herinnering, als de moenniken hem trachtten te bewegen, zijn geloof te verloochenen.

Op zekere nacht kon Nicco heel niet slapen. Hij had zich al telkens om en om gewend op z'n mat, maar het hielp niemendal, hij kon de slaap onmogelijk vatten. Voortdurend was hij met z'n gedachten thuis bij Bella en bij de kinderen.

„Hoe zou Maffio het toch maken?" dacht hij dan. „Zou hij nu met de gondel varen of zou Luigi mijn gondel gekregen hebben?"

Hij herinnerde zich weer het gesprek, dat hij met Stefani had gehad, die morgen, toen hij gevangen genomen werd. Stefani zou voor Bella en de kinderen zorgen, had hij beloofd.

„Dat was toch wel een prettige gedachte!"

Maar zou Stefani z'n woord wel houden?

O ja, daaraan twijfelde hij niet.

66

De zanger zweeg; nog enkele tonen ontlokte hij aan z'n mandoline.

Nicco stond tegen de muur, onder het venster; de tranen rolden hem over de wangen.

Hij dacht er over na, dat die stem hem zo bekend voorkwam en toen opeens hoorde hij zacht zeggen:

„Is u daar, vader?"

Maar dat was Maffio, dat was zijn eigen lieve jongen! Hoe was het mogelijk, dat hij dit niet dadelijk had gemerkt!

En hees klonk het terug: „Ja zeker, Maffio, ik ben het, ik heb je lied gehoord, dank je lieve jongen, dank je wel!"

„Ik moet nu weg," fluisterde Maffio, „maar morgennacht kom ik weer zingen, als de San Marco twaalf uur heeft geslagen."

„Graag, Maffio, groet moeder en de zusjes!"

Nicco hoorde hoe de pagaai-stok zacht in het water plonsde; hij begreep dat de gondel weer wegdreef. Maar hij gevoelde zich onuitsprekelijk gelukkig met dit nachtelijk bezoek.

Hij moest de volgende morgen dadelijk aan zijn vrienden vertellen, wat hem in die nacht was overkomen. En overdag sliep hij, om toch vooral 's nachts wakker te zijn. Lang vóór dat de San Marco zijn twaalf slagen deed horen, stond Nicco al onder het tralievenster te wachten tot hij het lied van Maffio weer zou horen. Hij dacht niet anders of de jongen zou weer hetzelfde lied zingen, omdat hij wist, dat vader dit zo graag hoorde, doch dat pakte anders uit.

Nauwelijks had de toren twaalf geslagen of de tonen van de mandoline weerklonken en dadelijk daarop werd er met 'n heldere stem gezongen:

68

„Is u daar, vader?”

*'t Gaat goed met de vrouw,
zij zit veilig in huis,
De kind'ren zijn bij haar,
zij draagt stil haar kruis.*

*De gondel vaart heen
en de gondel vaart weer,
De jongen verdient
bijna elke dag meer.*

„Ik heb je begrepen, jongen, groet moeder en de zusjes!” klonk zacht de stem van Nicco. Scherp luisterde hij of hij geplons in het water hoorde — jawel, langzaam verwijderde zich de gondel.

Nicco was dankbaar, dat hij op deze wijze toch iets hoorde omtrent zijn gezin. Hij begreep wel waarom Maffio zijn mededelingen deed door middel van een zelf-gemaakt versje. De jongen kon immers eens bespied of afgeluisterd worden. Nu kraaide er geen haan naar, wie er met „de vrouw” bedoeld werd.

„Slim bedacht van Maffio,” dacht Nicco. „Wat een geluk, dat Bella zo'n flinke jongen bij zich heeft.”

Hij dankte God voor wat hij gehoord had en legde zich toen te slapen.

Natuurlijk ging Maffio niet elke nacht naar de gevangenis. Dat zou hij ook nooit hebben kunnen uithouden en hij zou ook niet elke nacht berichten hebben gehad. Daarbij viel het hem ook niet mee, telkens weer een versje te maken en dat op een of andere wijs te zingen.

Dat behoefde ook niet; als vader nu en dan maar eens iets hoorde was het al goed. Vader kon dan zien, dat hij niet vergeten werd.

Bij lange na niet!

HOOFDSTUK VIII

De zwarte gondel.

Er liep een vreemd gerucht door Venetië. Maffio had er aan de steiger de gondeliers onder el-
kander over horen praten.

Het rechte van de zaak had hij niet begrepen en hij had het ook niet durven vragen, omdat hij zo min mogelijk de aandacht op zich wilde vestigen. Maar hij had wel begrepen, dat het ging over de onvluchte Protestanten, die enige tijd geleden naar Istrië waren gegaan. Daaraan had vader immers nog meegeholpen. En die lelijke verrader, die Luigi Rosso, had dat verkapt en zo was het gekomen, dat vader in de gevangenis was opgesloten.

Wat zou er nu met die vluchtelingen gebeurd zijn? Ze schenen weer gevat te zijn; maar hoe was dat mogelijk; ze zaten immers hoog en droog in Istrië?

Maffio moest er meer van weten en toen Stefani de volgende dag bij hen kwam vroeg hij het dadelijk aan hem.

Stefani had het verhaal in geuren en kleuren verteld. Hij wist het van Luigi en die had het gehoord van zijn vrouw Ursula. Nu, die Ursula kon het natuurlijk precies weten. Zij zat altijd met haar kraampje met heiligenbeeldjes vlak bij de kerk en daar hoorde ze alle nieuwtjes van heel Venetië.

't Was ook al weer een verhaal van verraad. Verraders schenen er overal te zijn in de wereld, dacht Maffio. Akelige mensen vond hij dat, hij had er 'n hartgrondige hekel aan.

'n Tijdlang was het goed gegaan in Istrië, vertelde Stefani, maar op de duur hadden de heren zich daar toch niet veilig gevoeld. Ze wilden liever naar een vreemd land gaan, waar ze meer vrijheid van beweging zouden hebben, naar Engeland of naar de Nederlanden.

Zo hadden ze dan een schip gekocht en in 't geheim alles gereed gemaakt voor de grote reis.

Toen het zover was, dat ze onder zeil zouden gaan, kwam er echter een kink in de kabel.

Er woonde daar in Istrië 'n gierige Venetier, die er de lucht van had gekregen, dat het met die heren niet in orde was. Hoe hij er achter was gekomen, dat zij gevluchte Protestanten waren, wist Stefani niet, maar in elk geval hij wist het.

„Best mogelijk, dat Luigi daarvoor gezorgd heeft,” viel Maffio de verteller in de rede.

„Ho, ho, die Luigi heeft niet alles op z'n geweten!” antwoordde Stefani lachend.

„Nu, maar ik geloof het vast!” hield Maffio vol.

„Maffio, houd je nu stil,” vermaande Bella. „Buurman Stefani is aan het vertellen en dan moet jij natuurlijk je mond houden.”

Maffio zweeg en Stefani vertelde verder.

Net voordat de heren zouden vertrekken, kwam die man bij de regering van Istrië 'n klacht indienen, dat hij geld van die mensen kreeg.

Dat was volstrekt niet waar.

Hij meende echter, dat zij hem het geld wel zouden geven, omdat hij wist, dat ze wilden vluchten.

Dat was dus afpersing.

Toen de heren echter ondervraagd werden of ze die man geld schuldig waren, ontkennden zij dit ten stelligste: ze waren hem geen cent schuldig.

Dat was dus mis.

Maar toen kwam hij voor de dag met de mededeling, dat die heren uit Venetië waren onvlucht en dat ze

nu naar een vreemd land de wijk wilden nemen. Daar keek de regering van Istrië toch van op. Zoiets mochten ze natuurlijk niet toe laten en daarom namen zij de heren Guirlando, Ricetto en Montaldo gevangen. Het gelukte hun nog een geheime boodschap te zenden aan de andere twintig, die er nog juist bijtijds van door konden gaan. De verrader had zijn klacht alleen ingediend tegen deze drie heren, omdat hij die kende.

De regering van Istrië wist niet beter te doen, dan ze naar Venetië te zenden en hier zijn ze nu opgesloten in de gevangenis.

„Dat is een droevig verhaal, Stefani,” zei Bella, toen de buurman klaar was met zijn vertelling.

„Ja, dat is het zeker. Ik vind het vreselijk, dat de mensen elkander om het geloof vervolgen en ik kan niet geloven, dat dit de wil van God is.”

„Dat is het zeker niet,” zei Bella, „maar de Heere laat deze vervolging toe, om ons te beproeven, om te zien of wij wel waarlijk alléén op Hem ons vertrouwen stellen.”

De beide mensen praatten hier over nog een poosje door, doch Maffio luisterde al niet meer. Hij was in z'n gedachten druk bezig met een nieuw versje, waarin hij dit droevige nieuws aan zijn vader wilde meedelen.

De volgende nacht ging hij er weer op uit. Hij speelde op z'n mandoline en daarna zong hij z'n lied. Maar toen hij er mee klaar was, hoorde hij vreemd op. Nicco deelde hem mee, dat hij er alles al van wist en dat messer Julio Guirlando in hetzelfde hok zat opgesloten als hij.

Met verbazing hoorde de jongen dit aan. Zo, zo, dan wist vader er nu meer van dan hij-zelf. Messer Guirlando zou hem natuurlijk alles haarfijn hebben verteld.

'n Week lang ging Maffio niet meer naar de gevangenis. Overdag had hij het druk en omdat er niets bij-

„... daarom namen zij de heren gevangen.”

zonders aan vader te vertellen was, wilde Bella niet, dat hij zich in gevaar zou begeven. Daar kwam nog bij, dat hij z'n nachtrust hard nodig had, omdat hij overdag

zo druk was met de gondel en 's avonds altijd doodmoe thuiskwam. Maar na 'n week hield Maffio het niet langer uit. Hij had wel geen boodschap aan z'n vader te brengen, maar hij wilde toch weer heel graag vaders stem horen en misschien had vader hem wat te vertellen. Het kon best zijn, dat vader al voor de rechtters geweest was. Neen, hij wilde beslist die nacht naar de gevangenis, het was meer dan tijd.

De klok van de San Marco had juist het middernachtelijk uur geslagen, toen Maffio met z'n gondel in het kanaal kwam, dat naar de gevangenis voerde.

Wat was dat nu?
Hoorde hij daar geplas in het water?
Hij tilde de pagaai-stok op en luisterde met open mond. Ja werkelijk, hij vergiste zich niet.

Uit de richting van de gevangenis kwam een gondel — geheel zwart geverfd.

Waar moest die heen op dit late uur?
Snel schoof Maffio z'n gondel in de schaduw van een hoge brug en doordat de maan helder scheen kon hij uit z'n schuif precies zien wat daar naderde.

Onder het tentdak, dat achter op elke gondel staat, zaten twee mannen; de een was 'n priester, dat kon Maffio goed zien.

Maar wie was die andere?
Maffio kende hem niet, maar ineens flitste de gedachte door zijn hoofd: zou dat soms een gevangene zijn? Ze kwamen immers uit de richting van de gevangenis? Waar moest die priester nu met die man heen?

Maffio werd zo nieuwsgierig, dat hij besloot de zwarte gondel te volgen.

De boot dreef het kanaal uit in de richting van het Lido. In de verte zag de jongen de wateren van de Adriatische zee al.

Plotseling vernam hij van de tegenovergestelde rich-

ting ook geplas in het water. Ze waren nu in het Lido gekomen en Maffio zorgde er voor met z'n gondel geheel in de schaduw te blijven.

De beide gondels kwamen elkaar tegen en toen ze bij elkaar waren hielden ze stil. Uit de gondel, die van de zee kant gekomen was, werd een plank gelegd op de rand van de zwarte gondel. Er klonk een kort bevel, dat Maffio niet verstond, doch dadelijk daarop zag hij een der beide mannen uit de zwarte gondel opstaan en met veel moeite op de uitgelegde plank klimmen.

Een ogenblik zag Maffio de man daar staan.
Donker stak hij af tegen het zilveren licht der maan. Hij had zijn hoofd omhoog geheven en z'n handen hield hij bij elkaar.

„Zou de man nu bidden?” dacht Maffio.
'n Seconde later klonk een bevel.
De beide gondels verwijderden zich snel in tegen- gestelde richting van elkaar en de man, die op de plank stond, plonsde in het water.

„Heere Jezus . . . ontvang mijn . . .”
Meer hoorde Maffio niet.
Op korte afstand van de plaats waar hij met z'n gondel lag, schoot de zwarte gondel hem voorbij. Nu zat alleen de priester nog maar onder het tentdak.

Maffio begreep alles.
Dat was een terdood veroordeelde ketter, die men op deze wijze het leven had benomen.

„Vader?” flitste het door z'n hersens.
Maar neen, dat was niet mogelijk.
De man, die hij heel duidelijk in het maanlicht had zien staan was zijn vader beslist niet geweest.

Vlug pagaaide Maffio naar de plek, waar het vonnis was voltrokken — er was niets meer te bespeuren. Maar Maffio, die op het Lido even goed thuis was als in de kamer van z'n moeder zag tot zijn schrik, dat het dicht bij de zandbank was gebeurd.

„Jammer, jammer,” zuchtte hij, „als die zwarte gondel éven verder was gevaren, dan zou de ongelukkige man op de zandbank terecht zijn gekomen en’... en misschien had ik hem dan nog wel kunnen redden. Nu was daaraan geen denken. Hij had trouwens ook kettingen horen rammelen, de gevangene was dus onmiddellijk naar de diepte gezonken.

Maffio had na dit vreselijke voorval geen moed meer om nog naar de gevangenis te varen.

Morgennacht zou hij wel naar z'n vader gaan en hem het verschrikkelijke nieuws vertellen.

Nu niet, nu kon hij het onmogelijk!

Hoewel Maffio doodmoe was, kwam er die nacht van slapen niets. Hij zag al maar die ongelukkige man daar op de plank staan en dan weer hoorde hij hem die laatste woorden uitroepen. O, het was vreselijk.

Toen Bella de volgende morgen vroeg of vader nog een boodschap had meegegeven, vertelde de jongen eerlijk, dat hij niet bij vader was geweest, maar dat hij de terechtstelling van een ter dood veroordeelde had bijgewoond.

„O moeder, 't was toch zo jammer, net een klein eindje verder is de zandbank, als die man daar nu terecht was gekomen, zou ik hem hebben kunnen redden.”

„Och kind, dat bestaat immers niet!”

„Maar moeder, ik zou immers duiken en hem boven water houden!”

„Maffio toch, dat is immers onmogelijk!”

„Heus niet, moeder, ik zou het vast wel kunnen!”

Bella zeide maar niets meer; haar jongen meende het zo best, maar hij overschatte z'n krachten.

Maffio trok weer naar de steiger en zij bleef met de meisjes thuis. Doch het werk wilde die dag niet vlotten. Telkens weer was zij met haar gedachten bij de zwarte gondel, waarvan Maffio had verteld en een angstig

„Vader, vader toch! dat is toch niet waar?”

„Ja, lieve Maffio, het is waar. Het is blijkbaar Gods wil, dat ik mijn geloof met mijn leven bezegel. Groot moeder van me en de zusjes en zeg haar, dat ik ze in de hemel hoop weer te zien...”

Snikkend brak hij zijn woorden af.

„Maar vader, ik begrijp niet...”

„Heus, 't is waar Maffio, ga nu maar naar huis en kom niet meer terug. Blijf goed voor moeder zorgen!”

De jongen had geen woorden meer.

Hij barstte in tranen uit.

Nog eenmaal riep hij: „Dag vader! dag lieve, beste vader!” Toen voer hij weg... weg van de gevangenis.

voorgevoel, dat zich van haar had meester gemaakt, zeide haar, dat het met Nicco net zo zou gaan.

Ze trachtte dit wel voortdurend van zich af te zetten, doch het ging niet. Dan zocht ze weer troost in een mooi lied, dat ze zong en dat haar sombere gedachten moest verdrijven. Vooral éen lied was haar die dag geregeld in de gedachten, een lied, dat ze met haar man ook zo vaak had gezongen:

*Maar 'k zoek in vrees en hoop
't Doel van mijn levenloop,
Niet in mijn krachten!
Enkel 't geloof geeft kracht,
Om, ook in donk're nacht,
heil te verwachten.*

Ze nam zich voor om Maffio dit lied te leren, dan kon hij het nog eens gaan zingen bij de gevangenis van Nicco. Het zou haar man zeker troost geven als hij zijn jongen dit mooie lied hoorde zingen.

De volgende nacht ging Maffio naar z'n vader. Hij zou nu het verhaal van de zwarte gondel wel kunnen vertellen, meende hij.

Toen hij echter met zijn verhaal begon en de zwarte gondel noemde, viel z'n vader hem in de rede.

„Vertel maar niet verder, Maffio; ik weet er alles van,” zei hij. „Het was messer Julio Guirlando, die jij hebt zien verdrinken.”

„Vreemd,” dacht Maffio, „vader is niet zo voorzichtig als andere nachten; vader noemt namen; dat doet hij anders nooit.”

„Luister eens, lieve jongen, ik ben vandaag voor de rechtens geweest en’... vaders stem haperde wat, „morgen is het mijn beurt!”

„Wat bedoelt u, vader?” hijgde Maffio.

„Morgennacht moet ik met de zwarte gondel mee!”

HOOFDSTUK IX

De zandbank.

Hoe later het werd op de avond, hoe onrustiger Maffio werd.

„Ik begrijp niet, dat je nu vanavond al weer naar vader wil, jongen,” zei Bella, „je bent er toch vannacht pas geweest en als je zo vaak er heen gaat, vrees ik, dat je nog 'n keer gesnapt zult worden.”

„Och moeder, laat me nu maar gaan,” zei Maffio. „Ik wil dat versje voor vader zingen, dat u vandaag zo dikwijls gezongen hebt. Ik heb niets te vertellen aan vader, maar ik wil alleen maar gaan zingen. U hebt toch zelf gezegd, dat vader het zo heerlijk zou vinden als ik dat lied nog eens zong?”

„Ja, dat is zo, maar om daarom nu zo'n tocht te gaan maken.”

„Och, 't is helder lichte maan en misschien gelukt het me wel nog wat paling te vangen. Dat gaat 's nachts veel beter dan overdag.”

„Maar dat wil ik niet hebben; jij daar zo op je eentje in het Lido aan 't duiken, geen denken aan.”

Toen begon de jongen te lachen.

„Maak u maar niet bang, moeder, buurman Stefani gaat met me mee.”

„Zo, dat verandert de zaak, nu vooruit dan maar, maar wees voorzichtig, hoor!”

Maffio was die dag niet met de gondel weggeweest. Hij kon niet. 's Morgens was hij lang op bed blijven liggen, had hoofdpijn voorgewend en gevraagd of moeder het goed vond, dat hij niet wegging die dag.

Bella had het best gevonden, al kwam het haar wat vreemd voor. Nog nooit had Maffio één dag verzuimd, ook al uit vrees, dat Luigi dan de gondel zou bemachtigen.

Over het ontzettende, dat vader hem had verteld, had hij gezwegen. Hij kon het eenvoudig niet vertellen, hij durfde niet. Zijn goede moeder zou zeker zo ontzettend bedroefd zijn. Maar, als alles voorbij was, moest Stefani het maar vertellen, dat was veel beter, dacht hij.

Om elf uur waren Bella en de meisjes naar bed. Maffio stapte de deur uit en klopte op het venster bij Stefani.

De buurman deed dadelijk de deur open en liet de jongen binnen.

„We moeten nu gaan, messer Stefani,” zei hij gejaagd, „t zou verschrikkelijk zijn als we te laat kwamen.”

„Ja, dat zou het zeker, maar 't is een gevaarlijke onderneming, weet je dat wel, Maffio.”

„Zeker, dat weet ik, maar we moeten het toch proberen; we gaan immers vissen en dat is toch niet verboden.”

„Nee, nee, zeker niet; ik moet zeggen, dat jij je plan slim hebt overlegd, ik hoop dat het je gelukken zal, Maffio.”

„'t Kan best, buurman, de Heere kan wonderen doen, dat weet u toch wel?”

„Zeker, maar daarom gebeuren ze niet altijd!”

„Ik geloof het vast, dat het nu gebeuren zal, kom laten we maar gaan.”

Stefani nam een bundeltje, dat hij gereed had liggen, onder z'n arm, groette z'n vrouw en daarop stapte hij met de jongen de deur uit.

Ze hadden de aanlegsteiger spoedig bereikt. Er was niemand te zien en weldra gleed de gondel over het water.

Maffio, die aan de pagaai-stok stond, zorgde er voor

81

6 De Gondelier van Venetië.

„Flink zijn, Maffio! flink zijn, jongen!” fluisterde Stefani.

„Ja, ja, buurman,” hijgde hij. Nu waren de beide gondels bij elkaar gekomen.

Het wonder was geschied; Maffio kon zijn ogen niet geloven en toch zag hij het duidelijk voor zich — de zwarte gondel was werkelijk nu wat verder gevaren dan eergisteren. Dat betekende, dat de zandbank bereikt was, dat er misschien een kans was, om vader te redden.

In dodelijke spanning volgde Maffio alles, wat er bij de twee gondels gebeurde.

Nu klonk een kort bevel. Hij zag iemand in de zwarte gondel opstaan . . .

't was Nicco Loredano. Moeizaam beklom hij de plank: zijn handen waren geboeid en aan een zijner benen sleepte hij 'n zware steen mee.

Nu stond hij op de plank. Maffio zag hoe zijn vader de ogen ten hemel sloeg. De aarde, met al haar jammer en ellende, scheen hij nu vergeten te zijn.

Hij bad tot God . . . Weer werd een kort bevel gehoord.

Pijlsnel schoten de gondels in tegengestelde richting weg.

„O Heere, wees mij . . .” 'n Zware plons werd gehoord.

Maar op hetzelfde ogenblik schoot uit de duisternis 'n gondel naar de plaats, waar Nicco gezonken was en dadelijk daarop hoorde men weer 'n plons.

Maffio was z'n vader nagesprongen en dook onder water.

Nicco bevond zich slechts even onder de oppervlakte, de zandbank maakte het water daar erg ondiep.

Nauwelijks was Maffio onder of hij voelde het lichaam

83

geregeld in de schaduw van huizen en bruggen te blijven. 't Ging regelrecht door de kanalen naar het Lido en om half twaalf waren ze er al.

Op een heel donker plekje, vlak tegenover de zandbank hielden ze stil. Ze waren maar enkele meters verwijderd van de plaats, waar Maffio enkele nachten geleden Guirlando had zien verdrinken.

Als de zwarte gondel nu maar éven verder voer als toen. Dat kon toch best. De Heere God bestuurdte immers alles, óók de vaart van een gondel.

Onafgebroken waren de ogen van Maffio op het kanaal gericht, waaruit de zwarte gondel te voorschijn moest komen.

Hij had z'n gondel dwars op het water gelegd, met de kop naar de zandbank gericht; de pagaai-stok hield hij krampachtig omklemd; met 'n paar fikse zwaaien zou hij er zijn . . .

Stefani zat verscholen onder het tentdak. Zo wachtten ze met bonzende harten de dingen af, die komen zouden.

Daar deed de San Marco z'n twaalf doffe slagen horen. Slechts enkele minuten later hoorde Maffio reeds het geplons van een pagaai-stok in het water.

't Kwam uit de richting van de stad. Dat zou dus stellig de zwarte gondel zijn . . .

Gelukkig, dat die er het eerst is, flitste het door het hoofd van de jongen, nu is er alle kans, dat de zandbank bereikt wordt.

In het volgende ogenblik hoorde hij ook geplons van de kant der zee — dat was dus de andere gondel.

Maffio beefde over al z'n leden, nu het vreselijke dat hij al eens had gezien, weer zou gebeuren en . . . nu het zijn eigen vader betrof.

Hij had het ook wel willen uitschreeuwen van ellende en angst. Maar dat mocht niet, dat zou de zaak hopeeloos bederven.

82

Nu stond hij op de plank!

van z'n vader reeds. Hij tastte naar het hoofd van Nicco en bracht dat met inspanning van alle krachten boven water.

„Buurman!” hijgde de jongen.

84

Maar dat behoeft niet, want Stefani boog zich al over de rand van de gondel heen en pakte Nicco onder z'n armen. Met vereende krachten hesen ze hem nu in de gondel.

Het gelukte!
Na enige benauwde ogenblikken lag Loredano op de bodem van zijn eigen boot, terwijl Stefani hem trachtte bij te brengen.

„Vader, vader!” riep Maffio, „vader, doe uw ogen toch open, we hebben u gered!”
„Stil Maffio,” vermaande Stefani, „je moet niets zeggen, dat zou ons kunnen verraden, breng de gondel dadelijk weer naar de schaduw!”

Maffio deed wat Stefani hem beval en deze wijdde weer al z'n aandacht aan Nicco.

Na enige tijd kwam hij gelukkig bij.
Hij sprak een paar woorden, die niet verstaanbaar waren, doch wat hinderde dat.

Maffio had het wel willen uitgillen van vreugde.
Stefani nam een vijl en maakte daarmee eerst de handen van Nicco vrij; daarna deed hij de steen van z'n voeten en wierp ketting en steen overboord.

Nu kwam de bundel meegebrachte kleren aan de beurt. Stuk voor stuk trok Stefani Nicco de natte kleren uit en deed hem droge kleren aan.

Toen gaf hij hem een slok wijn.
Daar knapte de gondelier van op en fluisterend vroeg hij wat er gebeurd was.

„Vader, u bent gered!” riep Maffio, die op z'n knieën naast z'n vader lag, „buurman Stefani en ik hebben u uit het water gehaald, o vader, er is een wonder gebeurd, u behoeft niet te sterven!”

„God zij geloofd!” snikte Nicco.

„Maffio, houd je nu bedaard, we moeten zien, dat we thuis komen, vooruit, jij pagaait de gondel naar de steiger; ik zorg voor je vader!”

85

„En gaf vader nog een boodschap mee? Hoe maakt hij het; is hij al voor de rechtters geweest, Maffio?”

„Ja zeker, ja, ja, vader is voor de rechtters geweest!”

„En?”

„Nu moet u niet schrikken, moeder, maar vader is vrij hoor, u kunt gerust gaan slapen!”

Bella vloog overeind.

Bij het schemerig licht, dat een walmend oliepitje door de kamer verspreidde, zag Maffio hoe z'n moeder hem met grote verschrikte ogen aanzag.

„Is je vader vrij, Maffio? Dat is bijna niet te geloven, wanneer komt hij thuis?”

„Dat weet ik niet, moeder, maar op 't ogenblik is vader bij buurman Stefani!”

„Maar jongen, dan ga ik dadelijk . . .”

Bella was in één sprong het bed uit.

„Nee moeder, dat kan niet!” zei Maffio beslist.

„Buurman heeft gezegd, dat u volstrekt niet mocht komen. Vader maakt het goed en hij is vrij, gaat u nu maar slapen, morgen hoort u er wel meer van.”

„Maar jongen, lieve jongen, zeg er toch meer van, zeg me alles!”

Toen vertelde Maffio heel kort, wat er die nacht op het Lido was gebeurd.

„O Heere,” stamelde de arme vrouw, „ik dank U voor Uw goedheid; mijn man is weer vrij, o, ik weet niet hoe ik U danken zal voor deze genade.”

Het verdere van die nacht deed Bella ook geen oog dicht.

En Maffio evenmin.

87

Langzaam voer de gondel nu door de nachtelijk-stille kanalen, tot hij tusschen de andere gondels aan de steiger lag.
„We gaan nu naar mijn huis, Loredano,” zei Stefani, „daar ben je voorlopig veilig. Maffio kan straks z'n moeder vertellen, wat er gebeurd is, maar Bella mag niet naar je komen kijken, dat zou gevaarlijk kunnen zijn.”

Met z'n drieën stapten ze door het slapende Venetië; het was Nicco te moede of hij droomde . . .

„Ben jij daar, Maffio?”

„Ja moeder, slaapt u niet?”

„Och nee kind, hoe kan ik nu slapen, ik was veel te bezorgd over jou. Je mag nooit weer 's nachts gaan vissen, hoor; ik heb geen ogenblik rust gehad sinds jij weggegaan bent. Ga nu maar gauw naar je bed en slaap lekker.”

Maar dat deed Maffio niet.

Hij ging voor het bed van z'n moeder staan.

„Wat is er, Maffio?” vroeg Bella.

„Hoor eens, moeder, er gebeuren nog wonderen, geloof u dat ook niet?”

Buurman had gezegd, dat hij z'n moeder heel voorzichtig het grote nieuws moest vertellen en dat probeerde hij nu zo goed mogelijk.

„Ja zeker, kind, dat geloof ik vast. De Heere is nog even machtig als vroeger, maar waarom vraag je dat, heb je zó veel paling gevangen, Maffio?”

Bella meende, dat de jongen op de wonderbare visvangst van Petrus doelde.

„Nee moeder, we hebben geen enkele paling gevangen, maar daarvoor gingen we ook niet; we hadden een heel ander doel.”

„Ben je dan naar je vader geweest?”

„Ja moeder, nu raadt u het precies, buurman en ik zijn naar vader geweest.”

86

HOOFDSTUK X

Luigi Rossi krijgt de gondel, maar hij moet haar verdienen.

„Goede morgen, Luigi, is je vrouw ook thuis?”

„Hé, is daar Stefani al zo vroeg in de morgen? Nee zeker niet, Ursula is niet thuis, dat weet je toch ook wel. 's Morgens doet ze haar beste zaken.”

„Dat komt dan heel goed uit, want ik moet jou alleen spreken,” klonk het enigszins grimmig.

„Zo, moet jij mij spreken; wat is er van je dienst?”

„Ik wou je vragen of je Rooms bent of Protestants.”

„Wat is dat nu voor een vraag?”

„Dat hoor je toch wel? Geef nu maar antwoord.”

„Wel, ik ben natuurlijk Rooms; mijn vrouw . . .”

„Laat die er buiten; ik weet wel, dat Ursula onver-

dacht Rooms is, maar met jou staat de zaak anders. Jij doet maar net alsof; jij bedriegt onze goede priesters.

Ze denken, dat je trouw bent aan 't oude geloof en ondertussen woon jij geregeld de ketterse vergaderingen bij!”

Luigi werd bleek tot achter z'n oren.

„Ik wil je niet achter je rug verraden, Luigi, daarom kom ik je zeggen, wat ik van plan ben. Ik ga nu op staande voet naar monseigneur Ratelani, om je als ketter aan te klagen. Er zal in de kelder, waar m'n buurman Loredano opgesloten zit, ook nog wel 'n plaatsje zijn voor jou. Ik zeg maar: soort bij soort. De ene ketter is bij mij niet beter dan de andere!”

„Maar m'n goede Stefani, luister . . . nu . . . toch

88

eens," hakte Luigi. „Je hebt het helemaal mis, ik ben heus geen ketter, ik ben een vriend van monseigneur Ratelani en ik denk er niet aan”
„Zeg Luigi, lieg nu niet zo grof. Zeg eens op, was jij nooit in de ketterse samenkomsten?”
„Ja zeker, ja, daar ben ik geweest.”
„Nou man, wat praat je dan, dan zijn we klaar; groet hoor, ik ga m'n boodschap doen!”
„Nee, nee, Stefani, blijf hier! Je begrijpt het niet goed; ik zal het je uitleggen; luister eens: als ik naar die vergaderingen ging, dan was het om te zien wie daar al zo kwamen en dat ging ik dan weer aan monseigneur vertellen!”
Ofschoon Ratelani best wist, dat Luigi geen ketter was, maakte het plan van Stefani hem toch bang. „De goddelozen vlieden waar geen vervolger is,” zegt de Schrift.
„Bah! dus jij speelde de verrader?” ging Stefani verder.
„Als je 't zo noemen wilt; je kunt ook zeggen, dat ik de moederkerk daardoor diende.”
„Praatjes voor de vaak; jij stak er verradersloon mee op, is 't niet Luigi, zeg het maar eerlijk.”
„Ja, ik kreeg natuurlijk enige vergoeding voor m'n diensten.”
„Dus probeerde jij zó aan de kost te komen? 't Is wat moois. Dan heb jij zeker ook m'n buurman Loredano aangebracht?”
„Ja, dat deed ik, maar nu moet je eens horen. Het was mij om zijn gondel te doen. Ik zou zo graag gondelier zijn, maar ik heb geen gondel en geen aanlegplaats en nu dacht ik, dat ik op deze manier de kerk een dienst deed en”
„Je zelf! Ja, dat heb je wel mooi uitgerekend! Nu, je hebt eer van je werk, hoor!”
„Hoe bedoel je dat, Stefani?”

89

moeten worden in de plaats van z'n vader, om het brood voor z'n moeder te verdienen.”
„Ja, dat moest eigenlijk wel; die Maffio is 'n flinke jongen, die zou dat best kunnen!”
„Nou dan, dan moet dat gebeuren!” besliste Luigi, zichtbaar opgelucht.
„Nee, dat gebeurt niet; denk je dat Bella met haar kinderen nu nog langer hier in Venetië kan blijven? Ze wil naar Zwitserland, naar haar geloofgenoten, daar zal ze vrij zijn.”
„Maar hoe moet die arme vrouw daar komen, Stefani?”
„Daar moet jij ze brengen!”
„Ik? Maar dat is immers maar gekheid, dat kan ik toch niet?”
„Zo? Nu, dan moet je horen. Jij zou zo graag die gondel hebben van Nicco, is 't niet?”
„Ja, maar nu niet meer; dat zei ik je immers al, ik . . . ik denk er nu niet meer over.”
„Jij zult die gondel hebben, Luigi en niemand anders. Heel je leven heb je dan een aandenken aan Loredano.”
„Ik denk er niet over!”
„Je laat me niet uitpraten, Luigi. Jij krijgt die gondel met de aanlegplaats in volle eigendom, maar omdat jij die als verradersloon niet wilt hebben, mag je de gondel verdienen.”
„Verdienen? Hoe is dat mogelijk?”
„Wel, eenvoudig door Bella met haar kinderen met de gondel weg te brengen. Ze wil de Etsch opvaren, zover mogelijk, bijvoorbeeld tot Trente en van daar uit wil ze de reis maken met een paar muilezels, de Alpen door, en jij moet haar in haar eigen gondel naar Trente brengen.”
„En dan verder?”
„Verder reist ze met anderen mee; er gaan er meer naar Zwitserland; verscheidenen zijn al weken op reis.”

91

„Dat bedoel ik zo, dat jij je doel bereikt hebt! Van nacht hebben ze m'n buurman Nicco met de zwarte gondel weggebracht!”
„Wat zeg je daar? Je meent toch niet, dat ze”
„Ja zeker, ga maar door — dat ze Nicco, die een vrouw en drie kinderen heeft en die jou nooit geen kwaad heeft gedaan, vannacht in het Lido hebben verdrongen!”
„Maar Stefani . . . dat is . . . toch niet waar?”
Luigi hield zich aan de tafel vast: hij beefde over al zijn leden.
Opeens stond zijn euveldaad in al haar schrikkelijkheid voor zijn geest. En op dat ogenblik verachtte hij zichzelf, om wat hij gedaan had.
„Schrik jij daar zo van?” vroeg Stefani. „Man, je moest er blij om zijn. Nu is de kerk immers weer van een ketter verlost en daarom was het jou immers te doen?”
„Ja, maar begrijp nu eens goed; ik heb Nicco zo goed gekend, vaak met hem gepraat en je begrijpt toch wel, dat je schrik als je dan opeens zulk een bericht hoort; ik begrijp nu pas, wat ik deed!”
„Dat kan wel zijn; maar ik geloof liever, dat die schrik veroorzaakt wordt door je ongerust geweten. Spreek op: is het zo niet?”
Luigi zweeg.
Hij staarde Stefani met grote, verschrikte ogen aan. Nu pas zag hij in, welk 'n snode daad hij had verricht.
„Je kunt nu naar monseigneur Ratelani gaan en hem vragen om de gondel van de ketter,” ging Stefani verder. „Die gondel ligt aan de steiger; je kunt dus zo maar instappen en gondelier worden.”
„Nee nee, dat doe ik niet!”
„Waarom niet? Je hebt er recht op, man, want 't is jouw schuld, dat Loredano terecht is gesteld!”
„Maar die jongen dan, die zal nu toch gondelier

90

Als jij haar hebt weggebracht naar Trente zal de gondel jouw eigendom zijn, daarvan krijg je een bewijs zwart op wit. Zie zo, nu weet je het. Je krijgt de gondel, maar je moet hem verdienen, wil je dat?”
„Ja, als ik 'm verdienen kan.”
„Afgesproken dan; je kunt op die manier nog weer iets goedmaken aan het gezin van Loredano.”
„Dat wil ik graag, Stefani; zeg maar tegen Bella, dat ik tot haar dienst ben; ik wil hen graag wegbrengen en . . . en vraag haar ook of ze mij m'n snoodheid vergeven wil; ik heb er berouw over.”

Zeer voldaan ging Stefani naar huis.
Hij had z'n doel bereikt.
Met Nicco had hij over de toekomst gesproken en deze was het met hem eens geweest, dat hij zo spoedig mogelijk Venetië moest verlaten.
De vervolgers meenden nu, dat hij dood was, maar als het eens uitlekte, dat Nicco was gered, zouden ze hem zeker weer gevangen zetten en hem andermaal terecht stellen.
Toen was Stefani met zijn plan voor de dag gekomen. Luigi zou de gondel krijgen, maar hij moest hem verdienen. Nicco had het prachtig gevonden. De goudstukken, die hij indertijd had gekregen van de heren, die naar Istrië vluchtten, had Bella zuinig bewaard, daarmee konden ze nu de reis naar Zwitserland bekostigen.
In de loop van die dag hield Bella het niet langer uit. Ze wipte even bij buurman Stefani binnen en daar zagen man en vrouw elkaar weer.
Geen van beiden konden ze 'n woord spreken.
Eindelijk zei Nicco: „God is onuitsprekelijk goed, Bella; Hij heeft me als uit de doden teruggebracht, er is een wonder geschied, geprezen zij Zijn naam!”
Toen het die avond geheel donker was, sloop Nicco naar z'n huis. Hij durfde er niet de hele nacht te blijven,

92

maar even moest hij toch in z'n gezin zijn. Daar stond Maffio met 'n stralend gezicht z'n vader op te wachten en Rosa en Lisa zaten dadelijk elk op 'n knie.

Wat was er veel te vertellen!

Eindelijk zocht Nicco de Bijbel op. Hij wilde een paar verzen lezen. Na enig zoeken las hij uit Jesaja 43:

„Maar nu, alzo zegt de Heere, uw Schepper, o Jakob! en uw Formeerder, o Israël! vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uw naam geroepen; gij zijt Mijne;

Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen, wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken.’

Daarop zongen ze nog één van de mooie liederen, die Nicco in de gevangenis zoveel troost hadden geschonken:

*Maar 'k zoek in vrees en hoop
't Doel van mijn levensloop
Niet in mijn krachten!
Enkel 't geloof geeft kracht
Om ook in donk're nacht
heil te verwachten.*

Met een dankbaar hart begaf Nicco zich toen weer naar de woning van zijn buurman.

Twee dagen later pagaaide Luigi de gondel van Nicco Loredano de rivier de Etsch op.

In de nacht was de tocht aanvaard en pas op het laatste ogenblik had Stefani aan Luigi meegedeeld, wat er met Nicco was gebeurd..

Dit bericht had Luigi onuitsprekelijk gelukkig gemaakt. 't Was of er een loden gewicht van zijn ziel was

93

gevallen, toen hij hoorde, dat hij de dood van Nicco niet op z'n geweten had. Nu werd de tocht voor hem 'n ware vreugdetocht. De gondel zou zijn eigendom zijn, en hij had die dan eerlijk verdiend. Zonder ongelukken werd Trente bereikt, van waar Lordeano met vrouw en kinderen de tocht door de Alpen zou ondernemen.

Ze namen van Luigi Rosso hartelijk afscheid.

Als aandenken schonk Nicco hem zijn Bijbel en hij verzocht Luigi daar trouw in te willen lezen. De reis van Trente naar Zwitserland was een moeilijke tocht. Hij duurde meer dan twee maanden, maar eindelijk bereikte men toch Graubunderland en daarna het gast-vrije Zürich, waar ze tal van geloofsgenoten vonden en waar Nicco Loredano met z'n vrouw en kinderen voortaan in volle vrijheid de Heere kon dienen, zoals Hij dat in Zijn Woord heeft bevolen.

94

